

Opinnäytetyö (AMK)

Sosiaalialan koulutusohjelma

Sosiaalipalvelutyö

2010

Katri Korvela ja Päivi Kulmala

TIETOA JA TURVAA NETISTÄ

-Nettivastaanoton alkukartoitus Turun
yläkoululaisille

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

OPINNÄYTETYÖ (AMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Sosiaalialan koulutusohjelma | Sosiaalipalvelutyö

Marraskuu 2010 | 49 + 6

Marjatta Hahtola

Katri Korvela ja Päivi Kulmala

TIETOA JA TURVAA NETISTÄ - Nettivastaanoton alkukartoitus Turun yläkoululaisille

Opinnäytetyö on osa Turun Opetuspalvelukeskuksen TIETU -hanketta ja työn pohjana on 13-18-vuotiaille turkulaisoppilaille suunnattu kysely sosiaalisesta mediasta.

Tutkimuksen viitekehyksessä käsitellään ensin sosiaalisen median käsitettä. Tämän jälkeen kuvaillaan voimaantumisen sekä elämänhallinnan ja koherenssin tunteen merkitystä elämälle ja varsinkin nuorille, virtuaalinen maailma huomioiden. Teoreettinen viitekehys päättyy sosiokulttuuriseen innostamiseen.

Tutkimuksessa selvitetään miten nuoret, sosiaalisen median välineitä avuksi käyttäen, vahvistavat elämänhallinnan ja subjektiivisen voimaantumisen tunnettaan. Tutkimuksen tärkeimpänä tavoitteena on selvittää virtuaalisen vastaanoton tarvetta ja toteuttamismuotoa nuorten Internetin tuntemuksen ja käyttämisen kautta. Tutkimus on kvantitatiivinen ja se toteutettiin kyselytutkimuksena. Tutkimukseen osallistui 133 oppilasta Turun yläkouluista.

Muutos perinteisestä "tosielämästä" virtuaaliseen on ollut nopeaa ja muutoksen parhaiten omaksuneet ovat lapsia ja nuoria. Tutkimus osoittaa sosiaalisen median ja Internetin olevan nuorille luonnollinen asia. Enemmistö oppilaista piti jäsenyyttä johonkin nettiryhmään hyvin tärkeänä joka korostaa yhteisöllisyyden ja yhteisöön kuulumisen tarpeen olevan keskeisin sosiaalisessa mediassa. Sitä vahvistaa netin kautta verkostoitumisen helppous yhteydenotossa ystäviin.

ASIASANAT:

Voimaantuminen, elämänhallinta, koherenssin tunne, sosiokulttuurinen innostaminen, sosiaalinen media, kvantitatiivinen tutkimus.

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Degree Programme | Social Services

November 2010 | 49 + 6

Marjatta Hahtola

Katri Korvela ja Päivi Kulmala

INFORMATION SEEKING AND SAFETY ON THE INTERNET – A preliminary charting of online school welfare for secondary school students in Turku

The thesis is part of the Turku Education Service Center's TIETU project. The analysis is based on survey data, collected from students living in Turku, in the 13-18 age bracket.

The concept of social media was first laid out in the framework. Next, the significance to living one's life, especially from a youth perspective, of a sense of life control and coherence and empowerment was described, taking into account the virtual dimension. The section is wound up with the concept of socio-cultural animation.

The study scoped out how young people, employing social media, strengthen a subjective sense of being empowered and in control of one's life. The most important objective was to sound out the demand and sketch possible methods of implementation for a virtual reception, through understanding teens' Internet usage and knowledge thereof. The study is quantitative in nature and was carried out using the survey method. A respondent sample of 133 people was attained.

The paradigm shift from the traditional "real life" towards the virtual has been rapid, and the ones that have assimilated it the quickest are children and teens. The study demonstrated that social media and the Internet in general are a natural habitat for them. The majority of respondents held membership of an internet group to be essential, which highlights the need to belong to a community as pivotal in social media in general. This is further reinforced by the ease of communicating, networking and staying in contact with friends through the Internet.

KEYWORDS:

Empowerment, life control, sense of coherence, sociocultural animation, social media, quantitative research.

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	1
2 TUTKIMUSKYSYMYKSET JA LÄHESTYMISTAPA	2
3 NUORET SOSIAALISESSA MEDIASSA VAI SOSIAALINEN MEDIA NUORISSA?	3
3.1 Sosiaalinen media käsitteenä	3
3.2 Voimaantuminen	5
3.3 Nuorten elämänhallinta	7
3.3.1 Virtuaalinen yhteisöllisyys	8
3.3.2 Yhteisöllisyyden uusi muoto	10
3.4 Sosiokulttuurinen innostaminen	12
3.4.1 Sosiokulttuurisen innostamisen elementit kouluympäristössä	13
3.4.2 Mediakasvatus osana sosiokulttuurista innostamista	15
4 TIETOA JA TURVAA VERKOSTA -HANKE	16
4.1 TIETU -hankkeen esittely	16
4.2 Opinnäytetyö hankkeessa	18
4.3 Nettivastaanoton pilotointi	19
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	20
5.1 Tutkimusmenetelmä	20
5.2 Aineiston keruu	22
5.3 Aineiston kuvaus	23
6 TULOKSET	25
6.1 Tietokoneen käyttömahdollisuus ja tietokoneella vietetty aika	25
6.2 Atk-taitojen arviointi	27
6.3 Sosiaalisen median käsitteen tunteminen	27
6.4 Jäsenyys nettiyhteisöihin	27
6.5 Verkostoitumisen merkitys	29
6.6 Netti ja liikunta	30
6.7 Pulmatilanteet -osio	30
6.8 Yhteydenoton uudet muodot koulun tukihenkilöstöön	34
7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	37
7.1 Tutkimuksen ja tulosten tarkastelua	37

7.1.1 Sosiaalinen media murroksessa	37
7.1.2 Hiirellä yhteisöllisyyteen	39
7.1.3 Välittämällä verkkoon	42
7.2 Tutkimuksen yhteenveto	43
LÄHTEET	46
KUVIOT	
Kuvio 1. Tietokoneen käytön mahdollisuus.	25
Kuvio 2. Päivittäinen tietokoneella vietetty aika.	26
Kuvio 3. Nettiyhteisön tärkeys / sukupuoliero.	28
Kuvio 4. Facebook -jäsenyys tärkeä sukupuolittain tarkasteltuna.	28
Kuvio 5. Facebook -jäsenyys tärkeä luokittain tarkasteltuna.	29
Kuvio 6. Netti helpoin tapa pitää yhteyttä ystäviin.	29
Kuvio 7. Tietokoneen käytön vaikutus liikunnan vähenemiseen.	30
Kuvio 8. Koen olevani kiusattu / sukupuolierot.	32
Kuvio 9. Koen itseni masentuneeksi / sukupuolierot.	33
Kuvio 10. Olen huolestunut omasta / läheiseni päihteidenkäytöstä sukupuolittain tarkasteltuna.	33
Kuvio 11. Paras yhteydenotto koulun tukihenkilöstöön.	34
Kuvio 12. Kysymys- / vastauspalstan kannattajat.	35
Kuvio 13. Chatin kannattajat.	36
Kuvio 14. Video- ja ääniyhteyden kannattajat.	36
TAULUKOT	
Taulukko 1. Vastausprosentti perusjoukon oppilasmäärästä keväällä 2010.	23
Taulukko 2. Vastausprosentti luokittain.	24
Taulukko 3. Vastanneiden ikä sukupuolittain.	24
Taulukko 4. Sukupuolijakauma luokittain.	25

1 Johdanto

Opinnäytetyön tärkeimpänä tavoitteena oli selvittää virtuaalisen vastaanoton tarvetta nuorten Internetin tuntemuksen ja käyttämisen kautta sekä miten ja missä muodossa sähköistä verkkoa voidaan tässä hyödyntää.

Elämme maailmassa, jossa tämän päivän lapset ja nuoret ovat eläneet aina sosiaalisen median kyllästäminä ja josta onkin tullut heille yhä merkittävämpi osa sosiaalisuuden määrittelyä. Maailman toimintaympäristöt teknologisoituvat sosiaaliseen mediaan ja erilaiset verkkoyhteisöt ja keskustelufoorumit ovat mukautuneet nuorten jokapäiväiseen elämään. Tässä virtuaalisessa ympäristössä nuoret toimivat luontevasti, joka tulisi huomioida myös kouluympäristössä oppilaiden tietotaitoa hyödyntäen. Aihe on näin ollen ajankohtainen ja huomionarvoinen sosionomin (AMK) työssä. Koska nuoret liikkuvat virtuaalisessa maailmassa luontaisesti, on myös heidän kanssaan työskentelevien ammattilaisten siirryttävä sinne. Sosiaalinen media kytkee haasteellisesti uuden tavan kommunikoida asiakkaiden kanssa vaikka kyse ei ole uudesta tekniikasta, vaan sen tuomista mahdollisuuksista hyödyntää sitä asiakastyössä. Medioiden maailman tulisi kohdata jo olemassa olevana kasvuympäristönä nuorille ja perehtyä siihen työntekijänä siitä näkökulmasta. Koska sosionomi (AMK) ei vielä ole juurikaan tunnettu sosiaalialan osaaja, on meille ammatillinen haaste tiedostaa paikkamme koulumaailmassa.

Tutkimuksen tilaaja oli Turun Opetuspalvelukeskus. Opinnäytetyö oli osa Tietoa ja Turvaa Netistä -hanketta (TIETU 2008-2010). Työn pohjana oli 13-18-vuotiaille turkulaisoppilaille suunnattu kysely sosiaalisesta mediasta. Viitekehyksessä käsitellään ensin sosiaalisen median käsitettä. Sosiaalisen median käsitteen ollessa varsin uusi erilaisine tulkintoineen, on tarpeen tarkastella mikä on tämän tutkimuksen kannalta merkittävä määritelmä sille. Tämän jälkeen kuvaillaan voimaantumisen sekä elämänhallinnan ja koherenssin tunteen merkitystä elämälle ja varsinkin nuorille, virtuaalinen maailma huomioiden. Teoreettinen viitekehys päättyy sosiokulttuuriseen innostamiseen.

Tutkimuksen kysely nuorille toteutettiin keväällä 2010. Vastauksia saatiin 133 kpl (vastausprosentti 100). Vastaukset käsiteltiin SPSS 17.0 -ohjelmalla. Kysely koostui oppilaiden sosiaalisen median käsitteen määrittelystä, tietokoneen käytön kartoituksesta, Nettikäyttäytymisestä ja virtuaalisen yhteydenoton tarpeellisuudesta.

Tutkimuksen tilaaja määritteli osan kysymyksistä joiden tehtävänä oli antaa lisätietoa Nettivastaanottoa varten. Tutkimusongelmat muotoiltiin kolmeen kysymykseen, josta ensimmäinen selvittää nuorten sosiaalisen median käsitteen tuntemusta. Toinen tutkimuskysymys selvittää miten nuoret hyödyntävät virtuaalisuutta apua hakiessaan sekä missä muodossa ohjaus ja tukeminen heidät parhaiten tavoittaa. Virtuaalisen ohjauksen ja tukemisen näkökulma rajattiin kolmannessa tutkimuskysymyksessä käsittämään tukihenkilöstön toimenkuvan ja kehittymisen pohjalle sosiokulttuurisen innostamisen kautta. Tutkimuksen loppuvaiheessa käsitellään sosiokulttuurista innostamista mahdollisena koulun tukihenkilöstön työmenetelmänä.

Pohdintaosiossa palataan tutkimuskysymyksiin rakentavan keskustelun toivossa, koska opinnäytetyön yhtenä tavoitteena on herättää kiinnostus siitä, millä keinoin nuoria voitaisiin ohjata ja tukea käyttämään sosiaalisen median mahdollisuuksia.

2 Tutkimuskysymykset ja lähestymistapa

Kyselyllä selvitettiin oppilaiden mielipiteitä, suhtautumista ja osallistumista sosiaaliseen mediaan ja mm. hankkeen suunnitteilla olevaan Nettivastaanottoon. Luokittain kartoitettiin sosiaalisen median ymmärtämistä ja nettikäyttäytymistä. Tutkimus antaa myös näkökulmaa siihen, mistä Internetsivustoilta eri-ikäiset nuoret hakevat apua mahdollisiin ongelmiinsa tai tarvittaessa tukea opiskeluilleen.

Tutkimuskysymykset:

1. Miten kyselyyn vastanneet nuoret määrittelevät sosiaalisen median?
2. Mistä Internetin sivustoilta nuoret hakevat apua sekä missä muodossa koulun tukihenkilöstön ohjaus ja tukeminen parhaiten heidät tavoittaa?
3. Millainen on sosiokulttuurisen innostamisen sisältö koulujen tukihenkilöstön työssä ja miten työtä voidaan kehittää sosiokulttuurisen innostamisen kautta?

Opinnäytetyö toteutettiin kvantitatiivisena kyselytutkimuksena. Kysymykset muotoiltiin tutkimuksen viitekehyksen lisäksi Lukion jaksaminen -hankkeeseen (Luja) tehdyn opinnäytetyön pohjalta (Liite 1. Alkukartoituslomake). Lukiolaisten kokemuksia terveystieteistä opinnäytetyön (2009) tekijät olivat Turun Ammattikorkeakoulun terveydenhoitajaopiskelijoita. Heidän opinnäytetyön toisessa vaiheessa kehitettiin nuorille suunnattu hyvinvointipeli Hype yhteistyössä Turun kaupungin TIETU -hankkeen kanssa.

3 Nuoret sosiaalisessa mediassa vai sosiaalinen media nuorissa?

3.1 Sosiaalinen media käsitteenä

Medialle on annettu tietyt ehdot joilla se määritellään mediaksi. Alun perin termi media tulee latinan kielen monikosta medium joka tarkoittaa ”välillä tai keskellä”. Termillä kuvataan viestintävälineitä, viestintäorganisaatiota ja instituutioita ja näiden kulttuurisia ja materiaalisia tuotteita (Lister ym. 2003, 11-44.) Arkikielessä medialla symbolisoidaan yksinkertaisemmin joukkotiedotusvälineitä ja käsitteellä ryhmitellään myös erilaisia viestintätapoja ja -välineitä (Herkman 2001).

Perinteisellä medialla tarkoitetaan tässä opinnäytetyössä verkkopalveluja (televisio, lehdet, radio), joiden sisältö tuotetaan pääosin ammattilaisen tekemänä ja joiden käyttäjiä voidaan kutsua kuluttajiksi. Sosiaalinen media taas rajataan verkkosovelluksiksi (esim. Facebook, Irc, Twitter, keskustelufoorumit), joiden sisältöä käyttäjät itse tuottavat ja jakavat. Perinteisen ja sosiaalisen median ero on siis ihmisten ajatuksissa, koska käsitteet kietoutuvat usein toisiinsa perinteisen median laajentuessa Internettiin.

Sosiaalinen media voidaan määritellä jälkiteolliseksi ilmiöksi joka on vaikuttanut tuotanto- ja jakelurakenteen muutoksen kautta yhteiskuntaan, talouteen ja kulttuuriin kun se on samalla sidottu teknologian ja rakenteiden prosessiin yksilöiden ja ryhmien kautta. Tässä prosessissa yksilöt ja ryhmät muodostavat yhteisiä sisältöjä. (Erkkola 2008, 83.)

Sosiaalisessa mediassa viitataan itse työvälineisiin sen ollessa samalla myös uudenlainen kollektiivinen toiminta- ja työtapo sekä prosessi. Ajan myötä prosessi oletettavasti vaikuttaa syvällisesti esimerkiksi organisaation arkeen, rakenteisiin ja organisaatioiden väliseen toimintaan. Työskentelyn uudelleenorganisointina ja -osittamisena työvälineineen voidaan siis ajatella sosiaalisesti mediaksi mutta yhtä hyvin se on Internetin mahdollistamaa toimintatapojen muutosta. (Hintikka 2009, 6.)

Sovellukset, jotka edustavat sosiaalista mediaa, perustuvat joko yksilön itsensä tuottamaan sisältöön tai jossa käyttäjien toiminnalla ja tuottamalla sisällöllä lisätään palvelun tai sovelluksen arvoa merkittävästi. Jo olemassa oleva yhteisö muodostuu yksilöistä, jotka synnyttävät sisältöä samaan palveluun. He siis ovat sosiaalisen median tuottajia. Yksilöt jotka eivät kuulu yhteisöön mutta hyödyntävät sosiaalista mediaa ovat sen käyttäjiä. (Kangas ym. 2007, 14.) Olennaisinta sosiaalisessa mediassa on ihmisten välinen vuorovaikutus ja itse tekeminen. Osallistuminen, avoimuus, keskustelu, yhteisöt ja verkostoituminen on sosiaalisen median sovelluksille tyypillisintä. Osallistujien omien profiileiden, itse tuottamien ja jakamien sisältöjen välinen vuorovaikutteisuus on tyypillistä sosiaalisen median työvälineille. Yhteisöllisten prosessien tuleminen osaksi perusrakenteita leimaa uuteen vaiheeseen siirtyneitä tietoverkkoja erilaisten

alustojen ja sovellusten avulla. Termillä Web 2.0¹ on kuvattu tätä siirtymää, jonka ajatellaan olevan päivitetty ja ehempi versio vanhasta tietokannasta. (Kiilakoski 2010.)

Sosiaalisen median tarjoamat hyvät mahdollisuudet verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon täydentyvät moninaisten työ- ja apuvälineiden avulla. Välineistö on laaja ja tunnetuimpia lienevät blogit, wikit, kuvan-, videon- ja äänenjakopalvelut, virtuaaliset kohtaamispaikat, sosiaaliset kirjainmerkit ja yhteisölliset kalenterit. (Rongas 2008, 5.)

3.2 Voimaantuminen

Viime vuosituhaten lopulla sanan voimaantuminen (empowerment), käyttö on yleistynyt kirjallisuudessa sekä erilaisten projektien tavoitteissa. Suomen kielessä empowerment -käsite on käännetty kirjallisuudessa mm. voimaantumiseksi, voimavaraistamiseksi, valtaistumiseksi, valtaistamiseksi tai toimintavoiman lisäämiseksi. (Kuronen 2004, 277.) Hokkasen (2009, 318-334) mukaan kaikki käännökset pohjautuvat kahteen kantasanaan, voimaan ja valtaan. Voima viittaa yksilöön kun taas valta yhteiskuntaan. Suomalaisessa kirjallisuudessa empowerment esiintyi ensimmäisiä kertoja Mirja Satkan toimesta vuonna 1993, hänen julkaistuaan teoksen, Kansalaiskeskeinen sosiaalityö, jossa hän kertoi kokemuksiaan Yhdysvalloissa kriittisestä ja yhteisöllisestä sosiaalityöstä (Kuronen 2004, 283).

Voimaantuminen tarkoittaa yksilön sisäistä voiman tunnetta. Tällä voiman tunteella on huomionarvoinen tehtävä yksilön elämänhallintaa ja hyvinvointia käsiteltäessä. Voimaantunut ihminen toimii suunnitelmallisesti saavuttaakseen omat tavoitteensa ja hänellä on realistinen näkemys sekä itsestään, että osaamisestaan. (Räsänen 2006, 10-11.) Voimaantumisen perusajatus on, että voimaantuminen lähtee liikkeelle yksilöstä itsestään ja ulkopuolinen maailma voi

¹ Web 2.0 voidaan määritellä yläkäsitteeksi, joka kokoaa yhteen joukon malleja sekä uusia menestyksekkäitä tapoja toimia Internetissä (Hintikka 2007). Web 2.0 antaa mahdollisuuden osallistumisen, sosiaalisuuden ja yhteisöllisyyden teknisesti sekä sosiaalisesti avoimien sovellusten ja palvelujen kautta (Franklin & van Harmelen, 2007).

joko hidastaa tai nopeuttaa tätä prosessia (Siitonen 1999, 161). Peruseriaatteena on se, että ihmisen elämänhallinta lisääntyy voimaantumisen kautta (Kuronen 2004, 279).

Zimmerman (1995, 583) määrittelee voimaantumisen prosessina ja päämääränä. Prosessin aikana ihminen havaitsee päämääränsä ja saa aikaan positiivisen muutoksen omaa elämäänsä koskevissa tavoitteissa. Voimaantumisprosessin avulla yksilö saa otteen omista voimavaroistaan ja oppii hallitsemaan niitä itsessään, yhteisöissä ja organisaatioissa. Siitonen (1999, 93) määrittelee voimaantumisen yksilöstä itsestään syntyvänä, persoonallisena ja sosiaalisena prosessina, jota ulkopuolinen ei voi saada aikaan. Prosessiin voidaan vaikuttaa toimintaympäristön olosuhteita muuttamalla. Hokkanen (2009, 329-331) käsittelee voimaantumista ilmiönä, tapahtumasarjana sekä päämääränä. Kaikilla tasoilla on näkyvissä objektiivinen tai subjektiivinen määritelmä. Voimaantuminen tarkoittaa, että yksilö etsii uutta ja parempaa tapaa määritellä itseä, omaa tilaansa ja suhdetta ympäristöönsä. Räsänen (2006, 99) taas toteaa, että voimaantumista ei voida käsitellä täysin objektiivisena, vaan se vaatii aina yksilön motivoitumisen. Vaikka termillä voimaantuminen ei ole kaikille yhtenäistä teoriapohjaa, ymmärretään se prosessina, jossa yksilö kohentaa elämänhallintataitojaan ja -kontrolliaan (Kuronen 2004, 279; Kivipelto 2008, 29).

Lapsen ja nuoren saadessa positiivista palautetta tietoteknisten taitojensa vuoksi, tuo se tietokoneharrastusten sosiaalisen hyödyn esiin. Erityisesti tilanteet, joissa hän voi opettaa vanhempiaan, vahvistavat lapsen itsetuntoa. Nykyään myös tietoteknisesti suuntautuneet nuoret voivat löytää uudenlaisia pätemisen tilanteita ja muodostaa omia sosiaalisia ryhmiä. Etenkin pojille, jotka aiemmin olisivat jääneet urheilullisten ja rohkeiden lasten varjoon, tuo virtuaalimaailma aivan uusia hyväksynnän ja vuorovaikutuksen mahdollisuuksia. Puutteita, esimerkiksi motoriikan kömpelyyttä ja luonteen ujoutta, kompensoidaan mahdollisesti uusmediaosaamisella, joka näkyy tietoteknisten taitojen näyttämisenä ja rohkeudella ottaa kontaktia toisiin verkkojen kautta. (Mustonen 2001, 162-163.)

Kun yksilö voimaantuu, hänen elämänlaatunsa paranee samalla. Vaikka voimaantumisen lähtee nuorista itsestään, voidaan siihen vaikuttaa positiivisesti koulun tukihenkilöstön ja opettajien vaikutuksella. Tässä työssä tarkasteltava Nettivastaanotto on moderni työväline lisäämään kannustamista ajan antamisella ja kiinnostuksen näytöllä. Aikuisen tuella on suuri vaikutus nuoren elämäntilannetta kohennettaessa.

3.3 Nuorten elämäntilanta

Elämäntilantataitojen pysyvyyttä on kirjallisuudessa nimitetty koherenssin tunteeksi. Koherenssin tunteesta on käytetty suomenkielisiä vastineita kuten elämäntilanta, elämäntilantakyky tai eheyden tunne. Koherenssin tunne (sense of coherence) on Antonovskyn mukaan ihmisen hyvinvoinnin kannalta tärkeää rinnastettuna yksilön elämän kuormittuneisuuden hallintakykyyn ja siitä selviämiseen. Elämäntilantatunne syntyy kun yksilön omat kyvyt ja mahdollisuudet vastaavat elinympäristön asettamiin haasteisiin. (Antonovsky 1979, 71, 94.)

Koherenssin tunne koostuu ymmärrettävyydestä, hallittavuudesta ja tarkoituksellisuudesta. Ymmärrettävyys merkitsee yksilön omien sisäisten voimavarojen tuntemusta sekä ymmärrystä siitä, että oma elämä on hallittavissa, jolloin hän kykenee vuorovaikutukselliseen toimintaan sosiaalisen ympäristönsä kanssa. Omiin mahdollisuuksiinsa luottaminen luo uskoa vaikuttamismahdollisuuksiin ja elämänsä hallintaan. Mielekkyyttä ja haasteellisuus luo subjektiivisen kokemuksen kautta tarkoituksellisuutta elämään kun arki sujuu, elämäntilantatunne kasvaa. (Kuuppelomäki & Utriainen 2000; Österman 2008, 27.)

Elämäntilantatunne sekä omien voimavarojen hyödyntäminen ovat terveyden ja toimintakyvyn ylläpitämiselle keskeistä. Erilaiset kuormitustekijät heikentävät hallinnan tunnetta, jolloin yksilö altistuu herkemmin stressille ja sairastumiselle. (Kettunen 2002, 56-58.) Jotta hallittavuuden kokeminen muodostuu vahvaksi, edustaa itsensä hyväksyminen, itseluottamus ja oman itsensä kuunteleminen tässä merkittävää roolia tavoittaa käytettävissä olevia voimavaroja. Oma elämä koetaan hallitummaksi kun luottamus oman

sietokyvyn kehittymiseen kasvaa myös omasta itsestä riippumattomissa asioissa. (Antonovsky 1987, 22- 23, 55.)

3.3.1 Virtuaalinen yhteisöllisyys

Synnyttyään ihminen kuuluu heti yhteisöön, jonka muodostavat mm. hänestä huolta pitävät henkilöt. Läpi elämänsä ihminen kuuluu moniin yhteisöihin ja myös jää monien yhteisöjen ulkopuolelle. Ihminen syntyy tiettyyn kulttuuriin eli pitkälti valmiiseen maailmaan ja siksi useimmat yhteisöt on valmiiksi määritelty. Eri yhteisöihin myös hakeudutaan vaikka ihminen ei niihin automaattisesti kuulu ja sosiaalisen vertailun teoria tukee tätä hakeutumista. Teorian mukaan ihminen hakeutuu vuorovaikutukseen henkilöiden kanssa jotka tuntuvat ajattelevan samalla tavalla kuin itse. (Helkama ym. 1998, 68-69.)

Internetissä toimivista yhteisöpalveluista on muodostunut verkostoitumisen, yhteisöllisyyden ja samaistumisen helppokäyttöisiä työvälineitä valitun yhteisön kanssa, joten koherenssin tunne heijastuu myös virtuaaliseen maailmaan. Virtuaalimaailmassa kohdataan oikean elämän yhteisöllisyyttä, vaikuttavuutta ja mielekkyyttä. Yhteisöllisyyden korostaminen nivoutuu näiden yhteisöpalveluiden tärkeimpään funktioon. Koska nuorten virtuaalinen tietotaito on korkealla, tulisi yhteisöpalveluita ja muita digitaalisia kohtaamispaikkoja pitää merkittävänä nykynuorten identiteetin kehitysympäristönä ja samaistumiskokemuksia tarjoavina paikkoina.

Tietoyhteiskunnan selviytyjiä ovat nuoret siitä syystä, että menestymisessä tarvitaan sellaista tietotaitoa joita heillä on hallussaan. He taitavat uusimman teknologian käytön vanhempia ikäpolvia paremmin ja pystyvät hyödyntämään sitä jokapäiväisessä elämässään. Tietoyhteiskunnassa selviytymisen edellytys on koulutus, jonka nuoret tiedostavat. (Heikkinen 1998, 45.)

Verkkoyhteisöt tukevat jo olemassa olevia fyysisiä yhteisöjä, ja hyvänä esimerkkinä on kaveripiirin viestinnässä käytetyt sähköposti sekä Facebook. Fyysisiä yhteisöjä syntyy myös sosiaalisen media avulla ja verkkoyhteisöt voivat olla tosielämän vastaavia yhteisöjä tärkeämpiä joillekin yksilöille. Uusia yhteisöjä siis luodaan Internetissä sekä sosiaalisessa mediassa, ja ne tukevat jo olemassa olevia yhteisöjä. Pakolliset paikkaan ja jaettuun tilaan sidotut yhteisöt

ovat perinteisiä, kun taas verkkoyhteisöt ovat vapaaehtoisia ja rakentuvat yhteisten mielenkiintojen pohjalle. Yksilö voi osallistua useamman yhteisön toimintaan joissa jaetun tilan syrjäyttää yhteisön jaettu identiteetti. Symbolinen yhteisöllisyys ryhmäidentiteetin kautta viittaa yhteisöllisyyteen tunteen, jaettujen uskomusten, aatteiden ja yhteisten subjektiivisten kokemusten jakamiseen. Yhteisen ajatusmaailman, ei niinkään toiminnan, kautta luodaan taustaa yhteisölle. (Lehtonen 1990, 26-27.) Lehtosen määritelmä sosiaalisen median yhteisöllisyydestä ei ole aivan tuore, mutta kuvaa hyvin verkkoyhteisöiden toimintaa juuri jaetun identiteetin kautta. Virtuaalimaailmassa nuorille on yhtä tärkeää mediaosaaminen, omien taitojen hyödyntämisen mahdollisuus, itseilmaisu, vuorovaikutus ja osallisuus, kuin oikeassakin elämässä. Nuorille jaettu identiteetti korostuu parhaiten erilaisten blogien kautta, esim. syömishäiriöihin tai muotiin liittyvät nuorten itsensä ylläpitämät sivustot. Tämä virtuaalisyhteisön jäsenten välinen suhde voi olla hyvin henkilökohtainen vaikka he eivät tapaa kasvokkain.

Yhteiskunnan kahtia jakautumista pidetään tietoyhteiskunnan yhtenä suurimpana uhkana ja tällöin voidaan pohtia verkkosukupolven kohdalla, uhkaako tämä jakautuminen myös nuoria. Osa nuorista voi joutua syrjäytymisuhan alle jos sosiaalinen, kulttuurinen, taloudellinen ja tiedollinen pääoma jakautuu epätasaisesti. Nämä nuoret ovat vaarassa ajautua tietoyhteiskuntaa kahtia jakavan kuilun huonommalle puolelle. (Kontio 2001, 6.)

Juuri ystävien ja vertaisryhmän merkitys nuoren identiteetin ja itseluottamuksen muodostumisessa on nuoruudessa tärkeää, kuin myös sosiaalisten taitojen kehittämisessä ja etenkin emotionaalisen tuen lähteenä. Verkkopalvelut voivat toimia nuoren kehityksen tukena, esimerkiksi identiteettityön ja ikätovereihin suhteiden luomisen aikana. Internet voi näin esim. madaltaa kynnystä osallistua vertaisryhmän toimintaan ja ystävyysuhteiden solmimiseen, jos nuori on luonteeltaan arka ja ujo. (Aho & Laine 2002, 178). Pystyäkseen hyödyntämään mediakulttuuria oman kehityksensä rakennusaineina eli muodostamaan omia mielipiteitä, yksilöistymään tai muovaamaan identiteettiään, tarvitaan siihen kriittisiä analysointitaitoja. Näiden taitojen käytön ymmärtäminen on tärkeää. (Kumpulainen 2004, 150.)

Tietotekniikan nähdään tarjoavan erinomaisia oppimisen mahdollisuuksia lapsille, olevan kehityksen nopeuttaja ja aktiivisuuden, osallistumisen, mielikuvituksen sekä visuaalisen käytön kannustaja. Lisäksi sen uskotaan rikastavan ja tasa-arvoistavan lasten sosiaalisia suhteita. Tästä näkökulmasta katsoen syrjäyttäväksi tekijäksi nähdään se, ettei lapsella ole mahdollisuutta osallistua tietotekniseen kehitykseen. (Forsberg ym. 2001, 193-194.)

3.3.2 Yhteisöllisyyden uusi muoto

Nuorten arkielämässä Internet on yhä keskeisenä osana, jonka kautta luova toiminta kanavoituu luontevasti. Luovuuden muodot, jotka eivät ennen olleet mahdollisia, voivat verkossa saada vaikka minkälaisia muotoja. Internetiä voisi ajatella kokonaan uutena toimintaympäristönä, ei vain yhtenä välineenä tai ilmaisukanavana. Internet on muodostunut nopeasti kiinteäksi osaksi nuorten arkea, ja muutosta kuvastaa se, että 15-29 vuotiaista Nuorisobarometriin vastanneista oli sekä lapsesta asti Nettiäikäisiä eläneitä sekä niitä, jotka muistavat ajan ennen Nettiä. Nyky-yhteiskunnassa kokonaan ulkopuolelle jääneitä ei juuri ole. Tästä kertoo se, että kyselyyn 1900 vastanneista vain kolme vastasi, ettei käytä Internetiä. (Myllyniemi 2009, 89.)

Inhimillistä vuorovaikutusta tapahtuu paljon Internetin erilaisissa toimintaympäristöissä joka saattaa johtaa jäsenilleen merkittävien yhteisöjen syntymiseen. Internetin kautta tarjoutuu jo olemassa oleville yhteisöille mahdollisuus kommunikoida uudella tavalla. Verkkoon syntyy jatkuvasti yhteisöjä, joiden vuorovaikutus tapahtuu ainoastaan sitä kautta. Nämä yhteisöt ovat yhtä monimuotoisia kuin reaali maailmassa riippuen toiminnan tarkoituksesta, erilaisista toimintamuodoista ja yhteisön jäsenistä. Itsenäistyville nuorille jäsenyys perheen ulkopuolisiin ryhmiin ja yhteisöihin on hyvin merkityksellistä. (Joensuu 2007, 44, 68-69.)

Sosiaalisen vuorovaikutuksen esimerkkinä voidaan pitää tekstivälitteistä viestintää, joka voi olla luonteeltaan persoonallista ja syvällistä, koska ihmiset keskustelevat verkossa hyvinkin henkilökohtaisista asioista. Kasvokkaisen vuorovaikutuksen henkilökohtaisuus syntyy hitaammin kuin verkossa mutta

lopputuloksena voi olla yhtä aito suhde kuin face-to-face tilanteessa. (Walther 1996, 33.)

Sosiaalinen ja virtuaalinen alkavat kietoutua yhteen nuorten maailmassa. Nuoret tapaavat verkkoyhteisöpalveluissa samoja kavereita, joiden parissa ovat tekemisissä arkisissa puitteissa, kuten koulussa. Toisaalta kasvokkainen vuorovaikutus ei ole vähentynyt mihinkään, vaan verkossa tapahtuva viestintä asettuu muiden sosiaalisten toimien jatkeeksi. Yhdessäolo ja verkossa pelaaminen limittyvät myös toisiinsa, mitä voidaan havainnoida vieraillemalla verkkopelaamisen tapahtumissa. Nämä ns. Lanit tai Lan-partyt² saattavat olla varsin isoja tapahtumia. Uudenlaisia kulttuurisia muodostelmia, joita sosiaalinen media ja tietoverkot synnyttävät, luovat usein ensimmäisenä juuri nuoret.

Internetissä yksilö ei kuulu automaattisesti mihinkään yhteisöön, toisin kuin elävässä elämässä, mutta virtuaalisessa maailmassa on helpompaa niihin liittyä. Toimiminen verkkoyhteisössä voidaan jakaa kolmeen tasoon, jossa pelkkä yhteisöön liittyminen riittää ensimmäiseen asteeseen. Vasta-alkaja on alimmalla tasolla opetellessaan yhteisön tai pelin sääntöjä. Hän voi olla passiivinen sivustaseuraaja tai aktiivinen toimija, joka toimii yhteisössä aktiivisesti eteenpäin pyrkien. Perinteisistä yhteisöistä poiketen verkkoyhteisöissä on helpompi jäädä sivustaseuraajiksi. Käyttäjä, joka osaa säännöt ja neuvoo muita käyttäjiä sekä vasta-alkajia, on toisella tasolla. Ylläpitäjät, jotka huolehtivat pelin tai keskustelupalstan toiminnasta ja sääntöjen noudattamisesta, ovat korkeimmalla tasolla. Edellä mainitut kolme tasoa näkyvät selkeimmin verkkopeleissä, mutta ne ovat nähtävissä myös useimmissa verkkoyhteisöissä. (Järvinen & Mäyrä 1999, 151.)

Sosiaalinen media ja virtuaalinen kanssakäyminen on nykyisin luonteva osa nuorten arkea. Nopeus ja reaaliaikaisuus tekee siitä nuorille helppokäyttöisen ja

² Lähiverkkotapahtuma (arkikielessä lanit, lan tai LAN-party), joskus myös verkkopelitapahtuma, tarkoittaa tapahtumaa, jossa yhteen tilaan kokoontuu ihmisiä omien tietokoneidensa kanssa. Tapahtumassa koneet ovat liitettynä toisiinsa lähiverkon avulla. Nykyään erittäin usein lähiverkosta on myös pääsy Internetiin. Tapahtuman koko voi vaihdella muutamasta kymmenestä yli satoihin osallistujiin. Yleensä tapahtumat kestävät taukoamatta 2-4 päivää.

vaivattoman työväliseen, ja tietokone mielletäänkin itsestäänselvyydeksi hankinnaksi jo iältään nuorelle lapselle tai viimeistään yläkoululaiselle. Syrjäytyykö nuori siis ilman verkkoyhteyttä, voiko hän osallistua yhteisöllisyyteen ilman sitä vai puuttuuko hänellä silloin olennainen vaikutusmahdollisuus? Entä nuori jolta puuttuu tarvittava kyky tai tahto käyttää ja hallita kaiken aikaa uusiutuvaa teknologiaa? Lähiympäristön tuen myötä virtuaaliyhteisöt täydentävät nykypäivän nuoren sosiaalistumista ja samaistumista juuri omaan ikäluokkaansa, fyysistä asuinpaikkaa tai kansallisuutta katsomatta. Näin myös henkilökohtaisten sosiaalisten verkkojen määrä voi laajentua.

3.4 Sosiokulttuurinen innostaminen

Sosiokulttuurisen innostamisen tavoitteena on synnyttää aloitteellisuutta, asioiden suorittamista sekä havahduttaa itsenäiseen toimintakykyyn ja vastuuntuntoon siellä, missä tarvitaan motivointia. Tarkoituksena on myös yksilön voimaantuminen ja elämänhallinnan kasvattaminen. (Kinnunen ym. 2003, 18.)

Innostamisessa on aina kysymys sekä jokaisen osallistujan subjektiivisesta, että yhteisöllisestä kokemuksesta. Koulussa kaikkea tekemistä koordinoi henkilökunta, joka opinnäytetyön näkökulmasta on koulun tukihenkilöstö. Toiminta on koulupäivän aikana olevaa organisoitua toimintaa virtuaalisessa maailmassa. Henkilökunnan vastuulla on alkuunpano ja toiminnan ylläpitäminen. Toiminnan aloittaminen vaatii innostunutta ja asiaan uskovaan ammattikuntaa, joka on valmis muuttamaan omaa työnkuvaa lisäämällä siihen uuden työmenetelmän sekä hyödyntämällä sen tuomat mahdollisuudet. Tavoitteena on laajentaa yhteydenottomuotoja niin, että ne vaivattomimmin tavoittavat kohderyhmänsä. Sosiokulttuurinen toiminta siis motivoi, herättää, vahvistaa sekä ohjaa ihmisten taitoja ja voimia. Se myötävaikuttaa osallistumaan sosiaaliseen, kasvatukselliseen ja kulttuuriseen toimintaan. Innostaminen on kaikkien niiden toimenpiteiden yhdistelmä, joissa ihmiset kehittyvät aktiivisiksi toimijoiksi yhteisössään. Sosiokulttuurisen innostajan

vaikuttimena tarvitseekin olla enemmän toimijoiden tarpeet kuin omat. (Kinnunen ym. 2003, 18, 19.)

Seuraavana käsitellään Kurjen (2006, 73-76) kirjassaan viittaamaan ja Gilletin määrittämiin sosiokulttuurisen innostamisen seitsemään elementtiin: filosofia, tekeminen, osallistajat, sosiaaliset suhteet, aika, strategia ja instituutio. Elementit on hyvä ymmärtää, jotta saadaan kattava käsitys sosiokulttuurisesta innostamisesta.

3.4.1 Sosiokulttuurisen innostamisen elementit kouluympäristössä

Filosofia on aina sosiokulttuurisen toiminnan taustalla. Filosofinen ajatus sosiokulttuurisesta innostamisesta on, että käytäntö ei ole ainoastaan toimintoja ja aktiviteettiä, vaan se käsittää jatkuvaa dialogia teorian ja käytännön välillä. Sosiokulttuurisen innostamisen filosofian mukaan ihmiset ovat vapaita ja pystyviä ottamaan vastuun toimistaan. (Kurki 2006, 74.)

Sosiokulttuurisessa innostamisessa *tekemisellä* tarkoitetaan tekijöiden organisointia ja sen järjestämistä tavoitteisiin saavuttamiseksi. Yhteenkuuluvuus ryhmää kohtaan toimii tekemisen vaikuttimena. Tällöin subjektiiviset intressit eivät saa liikaa valtaa, vaan tekeminen esiintyy tutkimus-, palvelu- ja yhteistyöhenkisenä. Toiminnalla tavoitellaan kokemuksellista tai ongelmaperustaista oppimista jolloin tietoisuuden herääminen, tilanteeseen tarttuminen ja muutoksen aikaansaaminen, antaa tekijöilleen syvempää kokemusta voimaannuttavasti. (Kurki 2006, 74.)

Sosiokulttuurisessa innostamisessa *osallistujia* ovat ne, jotka saavat toimintaa aikaan. Myös innostajat lasketaan osallistujiksi. Sosiokulttuurisessa innostamisessa osallistajat ovat todellisia toimijoita, joilla on oma yksilöllinen tapansa suorittaa luomisen tehtävää. Tiedostaminen ja kokemuksellinen oppiminen ovat toiminnassa keskeisessä roolissa. (Kurki 2006, 76.) Suunnittelu kuuluu keskeisenä osallistavaan työhön. Yhteisön jäsenet on hyvä sitouttaa heti toiminnan alussa työhön. Tällöin innostajat saavat vaikutusmahdollisuuksia siihen mihin suuntaan toimintaa viedään ja millaisia toimintamalleja otetaan

käyttöön. Yhteistyö asiaan kuuluvien kanssa luo merkityksellisyyden tunnetta tekijöille ja myös voimaannuttaa heitä. (Kinnunen ym. 2003, 28.)

Sosiaaliset suhteet rakentuvat samalla sekä ryhmän sisällä, että suhteessa ulkopuolisiin. Sosiaalisia suhteita luonnehtii sosiaalisuus, jonka kautta ihminen ymmärretään ainutlaatuisena persoonana yhteisössä. Sosiokulttuurisessa innostamisessa rakennetaan rehellistä yhteisöä, jossa ihmisten kiinnostukset jaetaan sopusuhtaiseen ja sosiaaliseen kokonaisuuteen unohtamatta yksilöiden arvokkuutta. Vapaaehtoisuus ja ohjaimattomuus korostuvat sosiaalisissa vuorovaikutuksissa sekä ryhmän sisällä että ulkopuolella. (Kurki 2006, 75, 76.) Kun oppilaat kokevat kouluhenkilökunnan osaavan kommunikoida oppilaiden kanssa uudella työvälineellä, synnyttää se nuoria tiedostamaan ongelmiaan. Sosiokulttuurisella innostajalla motiivina tuleekin olla enemmänkin toimijoiden, eli oppilaiden, kuin henkilökunnan tarpeet tai kiinnostukset. (Kinnunen 2003, 18-19.) Tämän positiivinen vaikutus vuorovaikutuksen kehittymisessä on erityisen tärkeää uuden työvälineen käyttöönotossa.

Sosiokulttuurisessa innostamisessa *ajalla* tarkoitetaan jaksoa jona tavoitteet saavutetaan. Tämä tarkoittaa, että vuorovaikutukseen perustuvassa prosessissa suuntaudutaan tulevaisuuteen ja osallistujat ovat mukana alusta alkaen toiminnan rakentamisessa. (Kurki 2006, 75.) Koko kouluyhteisön hyväksyntä ja Nettivastaanottoon valittujen henkilöiden ajantarve tulisi huomioida osana uutta työkuvaa. Nettivastaanoton käyttäjäosuus ja siitä saatu tieto hyödyntää kaikkia koulun toimijoita. Kun tieto jaetaan kaikille syntyy myös tekijöille arvostuksen tunne. Nettivastaanoton tuominen kouluihin edellyttää, että henkilökunta sitoutuu ja uskoo työvälineen mahdollisuuksiin.

Strategia sosiokulttuurisena käsitteenä tarkoittaa, miten olemassa olevilla voimavaroilla ja menetelmillä ylletään asetettuihin päämääriin. Sosiokulttuurisessa innostamisessa toimintasuunnitelmana on usko muutokseen, joka on lähtenyt liikkeelle konfliktien pohjalta ja herättänyt yhteisössä kriittistä tietoisuutta. Ristiriitojen jännite luo sosiaaliseen muutokseen dynaamista voimaa jonka ansiosta muutos alkaa. (Kurki 2006, 76.)

Sosiokulttuurisessa innostamisessa *instituution* merkitys näkyy yhteiskunnallisten rakenteiden muokkaamisessa ja rakentamisessa (Kurki 2006, 75). Tämä edellyttää taitoja rakentaa suhteita sekä sosiaaliseen ympäristöön, että yhteisöön, kuin myös yhteiskuntaan, kiinnittymällä vuorovaikutuksen ja ihmissuhteiden verkostoon. (Nivala 2007, 95).

3.4.2 Mediakasvatus osana sosiokulttuurista innostamista

Kuten aiemmin jo kerrottiin, mediateknologia, kuten kaikki uusi teknologia yleensäkin, on perinteisesti lasten ja nuorten hallussa ennen edellistä sukupolvea. He ovat ottaneet Internetin osaksi sosiaalista vuorovaikutustaan. (Herkman 2001, 60-61.) Ei kuitenkaan voida olettaa lasten osaavan itsenäisesti käyttäytyä mediamaastossa. Median viesteistä tulee keskustella rakentavasti ja sitä tulee opettaa tarkastelemaan kriittisesti. (Suoranta 2001, 32.) Medialukutaidon opetus on kasvattajien (huoltajat, ohjaajat, opettajat) vastuulla, jotta Internetin käyttö olisi sekä turvallista, että kehittävä. Parhaimmillaan mediakasvatus edistää aktiivista kansalaisuutta sekä vahvistaa sosiaalisia taitoja verkkoyhteisöissä. Suunnitelmallinen opettaminen mahdollistaa nuoren taitojen kehittymisen osallistumisen ja vaikuttamisen saralla sekä oikeanlaisten vuorovaikutustaitojen kehittymisellä. Mediakasvatus on siis elämänhallinnan tunteeseen sidoksissa olevaa taitoa. (Kotilainen & Sintonen 2005, 132.)

Laajakaistayhteyksien yleistuminen on mahdollistanut kommunikoinnin tekstin lisäksi myös video- ja puheyhteydellä, jolloin sanattoman viestinnän ymmärtäminen helpottuu ja nopeutuu. Video- ja puheyhteydet eivät kuitenkaan yllä kasvoittain tapahtuvassa kanssakäymisessä muodostuvaan ryhmään sitoutumiseen. Pelkästään Internetin välityksellä tapahtuva tiimityöskentely onkin tehottomampaa kuin perinteisessä kanssakäymisessä tapahtuva. Koulumaailmassakaan uudistukset eivät toteudu pelkästään opetussuunnitelmien johdosta, vaan henkilökuntaa tarvitaan uudistusten toteutumiseen. Ilman heidän ajattelun ja toiminnan kehittymistä koulun toimintakulttuurin muutokset jäävät vähäisiksi (Kotilainen ym. 2005, 132). Sosiokulttuurisen innostamisen elementtien avulla koulussa voidaan uudistusta,

tässä tapauksessa Nettivastaanoton käyttöön otolla, kehittää yhteistyössä koko kouluyhteisön kesken.

Tutkimuksen näkökulma on, että totuttua tekemisen kaavaa muutetaan sopivaksi juuri oppilaiden tarpeiden ja toimintojen mukaiseksi soveluttaen ne koulun omiin käytäntöihin. Työvälineinä voidaan käyttää erilaisia toiminnallisia menetelmiä. TIETU -hankkeen Nettivastaanoton käynnistymiseen tarvitaan yhteistyöhalukkuutta nuorten lisäksi myös sitoutuneelta henkilöstöltä. Koska sosiokulttuurista innostamista voidaan käyttää näkökulmana kaikessa kasvatukseen, koulutukseen sekä sosiaali- ja kulttuurityöhön liittyvissä projekteissa ja työssä, näkökulma sopii hankkeen toteuttamisen mahdollistamiseen uutena työvälineenä. Kyseessä on siis haasteellinen oppimis- ja opetuskulttuurin muutos, jotta sosiaalinen media (tässä tapauksessa Nettivastaanotto) saadaan osaksi koulujen työvälineitä.

Kun oppilaat kokevat kouluhenkilökunnan osaavan kommunikoida oppilaiden kanssa uudella työvälineellä, synnyttää se sosiaalisuutta. Internetin tarjoama yksityisyyden suoja helpottaa myös vaikeista ongelmista puhumista. Nuorille suunnattu Nettivastaanotto luo mahdollisuuden kysyä ja keskustella ammattihenkilöiden kanssa mieltä askarruttavista asioista. Vastajina voi olla esimerkiksi terveydenhoitaja, kuraattori, opinto-ohjaaja tai muu luotettava aikuinen.

4 Tietoa ja turvaa verkosta -hanke

4.1 TIETU -hankkeen esittely

TIETU (Tietoa ja turvaa verkosta) -hanke (2008-2010) kuuluu Opetushallituksen oppimisympäristöhankkeisiin yhteistyössä Turun Opetuspalvelukeskuksen kanssa. TIETU -hankkeen kohderyhmänä ovat sekä perusasteen että lukion oppilaat. Hankkeen näkyvimpänä tavoitteena on rakentaa yhdessä opiskelijoiden kanssa "nuorten näköinen" sivusto, jossa on eri oppiaineisiin, hyvinvointiin ja kouluviihtymiseen liittyviä asiantuntijaluentoja,

tietoiskuja, linkkejä ja videokuraattori. Sivusto on tarkoitettu vakiinnuttamaan niin, että siitä tulee pysyvä ja kehittyvä osa opiskelijoiden tukipalveluita. Samalla sivuston jatkuva kehittäminen tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuden lisätä sosiaaliseen mediaan liittyviä taitojaan.

TIETU -hanke vastaa kahteen eri tarpeeseen, eli tämän päivän opiskelijan virtuaalimaailman taitojen huomioimiseen ja opiskelijahyvinvoinnin lisäämiseen. Uusien etämenetelmien avulla voidaan sekä jakaa ja prosessoida tietoa, että vaikuttaa mm. mielenterveyden ongelmien ennaltaehkäisyyn.

Hanke kasvattaa osaltaan opiskelijoita myös kriittisiksi Internetin käyttäjiksi ja vähentää Internetin valvomattoman käyttämisen haittoja. Internetissä on erilaisia tietoa jakavia sivustoja jotka ovat aikuisten / ammatti-ihmisten tuottamia. Tässä hankkeessa tuotetaan sisältöjä ja virtuaalista oppilashuoltopalvelua yhdessä nuorten kanssa. (Turun kaupunki / TIETU 2010.)

Muita hankkeen tavoitteita on mm. ottaa laajasti käyttöön erilaisia verkossa toimivia videoneuvotteluvälineitä sekä hyödyntää opiskelijan omaa aktiivisuutta ja oppimiselle suotuisaa ilmapiiriä. Opiskelijan omaan aktiivisuuteen sisältyy oppilaan aktivointi ulkopuolisen avuntarpeen tunnistamiseen tilanteissa, joissa hän tarvitsee apua. Hankkeessa pyritään madaltamaan oppilaiden yhteydenoton kynnystä ammattihenkilökuntaan ongelmatilanteissa.

TIETU -hanke on toiminnassaan jakaantunut neljään osaan:

1. TietuWiki eli TIETU -hankkeen verkkosivu, joka käsittää etusivun ja erilaisia kategorioita kuten ammatit, harrastukset, yhdistykset, yrittäjyys ja blogit. Edellä mainitut kategoriat ovat oppilaiden tekemiä wikiartikkeleita. Hankkeen kotisivut ja TietuWiki toimivat myös tiedotus- ja yhteistyökanavina hankkeen toimijoiden välillä. (Turun kaupunki / TietuWiki 2010.)
2. Hype -hyvinvointipeli: Hyvinvointipeli Hype tarkoitus on tuoda pelimäisessä muodossa terveyteen ja hyvinvointiin liittyvää tietoa yläkoulun ja lukion oppilaille. Pelistä pyrittiin tekemään sekä informatiivinen että viihteellinen, jotta se tavoittaisi kohderyhmänsä.

Pelin ensimmäiset aihepiirit perustuivat lukiolaisten keskuudessa tehtyyn kyselyyn ja heidän tiedontarpeisiinsa. (Turun kaupunki / Wikispace 2010.)

3. Some-kurssi on lukiolaisille tarkoitettu kurssi, johon liitetään projektityöskentelyn perusteita, sosiaalista mediaa ja hankkeen sivujen sisällön ja ulkonäön tuottamista. Kurssille osallistuvat lukiolaiset luovat kukin itselleen oman blogin, jota käytetään mm. oppimispäiväkirjana. Sosiaalisen median kurssista on kerätty koko ajan palautetta ja lukiolaiset ovat arvioineet Hype-peliä. Kurssia kehitetään edelleen syksyllä 2010 ja se tulee kurssitarjottimelle. Tarkoitus on saada kurssi kansalliseen käyttöön. (Turun kaupunki / Somekurssi 2010.)
4. Virtuaalinen oppilas- / opiskelijahuolto: Nettivastaanottoa pilotoitiin toukokuussa 2010, jolloin järjestettiin kuusi ensimmäistä palveluaikaa. Syksyllä 2010 mietitään saatujen kokemusten perusteella, miten palvelua tulisi kehittää ja laajentaa mm. kolmannen sektorin toimijoiden mukaan saamiseksi. (Turun kaupunki / Nettivastaanotto 2010.)

4.2 Opinnäytetyö hankkeessa

TIETU -hankkeeseen haettiin keväällä 2009 opinnäytetyön tekijöitä ja molemmat opinnäytetyön tekijät kiinnostuivat sosiaalisen median sekä tietokoneen käytön mahdollisuuksista opiskelussa.

Aikuiskoulutus pohjaisessa sosionomikoulutuksessa juuri sähköinen verkostoituminen, virtuaalinen itseopiskelu, ohjeistuksen hakeminen ja tehtävien palautukset toimivat pitkälti verkossa. Sekä Korvelalla että Kulmalalla on työhistoriana vankka hoitotyön kokemus vanhuspuolelta ja molemmat ovat hakeutumassa valmistuneina nuorten tai nuorten aikuisten pariin työskentelemään. Opinnäytetyön tekeminen TIETU -hankkeelle ja juuri nuorten kohderyhmälle, istui tutkijoiden tavoitteisiin erinomaisesti. (Liite 2. Tutkimuslupa.)

Ohjaajana Turun opetuspalvelukeskuksesta toimivat projektipäälliköt Päivi Luoma ja Antti Huttunen. TIETU:n työryhmään kuului eri sosiaali- ja terveystalouden ammattilaisia. (Liite 3. TIETU -työryhmä ja kokousaikataulu.)

4.3 Nettivastaanoton pilotointi

Luotaessa uutta mallia sekä herättäessä oppilaiden ja henkilökunnan kiinnostusta hyödyntää ja panostaa laajemmin sähköiseen verkostoitumiseen on pilotointi³ varteenotettava työmenetelmä siihen. Opinnäytetyön tehtävänä ollut alkukartoitus antaa suuntaa Nettivastaanoton suunnittelulle. Tavoitteena on selvittää Nettivastaanoton mahdollista toteutusmuotoa nuorten näkökulmasta. (Turun kaupunki / TIETU 2010.)

Virtuaalisuus on mahdollistanut avun saamisen myös Internetin välityksellä. Nuoret löytävät avun ongelmiinsa ensisijaisesti verkon keskustelupalstoilta vaikka yhä useampi viranomaistoimija tarjoaa palveluitaan juuri niillä foorumeilla, joilla nuoret aikaansa viettävät. Niin sanotut Internet-terveydenhoitajat eli ”nettiterveydenhoitajat” palveluineen ovat ammattiryhmänä tunnetuimpia nuorten keskuudessa. (Tossavainen 2008, 23.)

Hankkeen Nettivastaanoton pilotointi ja palveluaikojen toteuttaminen aloitettiin osallistujien perehdyttämällä. Koulutustilaisuus, jossa opetettiin Nettivastaanottoon tarvittavan tekniikan hallitsemista, järjestettiin 27.4.2010 Turun Opetuspalvelukeskuksessa. Nettivastaanottoa pilotoitiin toukokuussa 2010 osoitteessa www.turku.fi/nettivastaanotto. Palveluaikojen teemana olivat terveys ja hyvinvointi sekä opiskelu ja ihmissuhteet. Tutkimuksen tekijät päivystivät Nettivastaanotolla 10. ja 17.5.2010 klo. 14-16 aiheena opiskelu ja ihmissuhteet.

Nettivastaanoton mainonta jäi sosionomiopiskelijoiden vastuulle. Paperisia mainoksia jaettiin koulujen ilmoitustauluille ja opinto-ohjaajille jaettaviksi luokkiin. (Liite 4. Nettivastaanoton mainos.) Lisäksi palvelusta kerrottiin

³ Pilotointi tässä tarkoittaa kokeilevaa, jonkin ajatuksen edelläkävijää ja toteutusta. Tässä tutkimuksessa pilotointi tarkoittaa virtuaalisen vastaanoton kehittämistä, alkukartoitusta, mainontaa ja toteutuksen kokeilua.

oppitunneilla ja tiedotettiin sähköpostitse koulujen tukihenkilöstöä. Nettivastaanoton pilotoinnin mainostamisesta tekijät saivat konkreettista kokemusta markkinoinnista. Tulevaisuudessa panostamista kohteen näkyvyyden ja tunnettavuuden lisäämiseen tulisi entisestään kasvattaa. Palvelu ei tavoittanut kohdeyleisöä johtuen haastavasta ajankohdasta oppilaiden valmistautuessa jo lukuvuoden päätökseen. Kohderyhmän vähyyden takia palvelua testattiin yhdessä Remontti-hankkeen projektityöntekijän kanssa. Kokeilun myönteisiä tuloksia oli tekniikan osalta sen onnistunut toimivuus. Reaaliaikainen äänen- ja kuvanlaatu sekä chat-osio toimivat hyvin. Nettivastaanoton ohjeistus etusivulla oli selkeä ja yhteys itse virtuaalihuoneeseen toimi tyydyttävästi.

5 Tutkimuksen toteutus

5.1 Tutkimusmenetelmä

Tässä tutkimuksessa kartoitettiin nuorten sosiaalisen median hahmottamista, nettikäyttäytymistä ja ongelmanratkaisun etsimistä Internetistä. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa aineiston keruu tapahtuu yleensä vakioitujen tutkimuslomakkeiden avulla. Informoidun kyselyn tunnusmerkkeihin kuuluu, että tutkija jakaa lomakkeet henkilökohtaisesti kohdejoukolleen. Tutkimuksessa mittarina ja tiedonkeruumenetelmänä käytettiin käsin täytettävää kyselylomaketta. Tässä tutkimuksessa standardoituna tutkimuslomakkeena käytettiin paperille kirjattua kyselyä, jolloin kaikilta vastaajilta kysyttiin täsmälleen samat kysymykset. Kyselylomakkeiden jaon yhteydessä tutkijan tulee kertoa tutkimuksen tarkoituksesta ja selittää kyselykaavaketta tarpeelliseksi katsomallaan tavalla. Itse kerättävän aineiston lähtökohta on, että tutkimusongelman perusteella suunnitellaan tutkimuksen kohderyhmä ja millaista tiedonkeruumenetelmää siinä käytetään. (Hirsjärvi 2009, 196-197.)

Tutkimusmenetelmä oli kvantitatiivinen ja aineisto kerättiin kyselyn avulla. Kyselytutkimusten etuna pidetään tavallisesti sitä, että niiden avulla voidaan kerätä laaja tutkimusaineisto. Kun kysely tehdään ennalta määrätyille

erityisryhmälle ja kysely sattuu olemaan vastaajien kannalta merkittävä, voidaan odottaa korkeaa vastausprosenttia. (Hirsjärvi ym. 2009, 195-197.) Sähköisestä kyselystä luovuttiin heti aluksi, TIETU -hankkeen toimijoiden toiveesta. Oli yksinkertaisempaa ja selvempää sopia koulujen kanssa tutkimusluvasta tiettyjen luokkien kohdalta, koska tutkijat keräsivät itse aineiston paikan päällä. Oppilaille kerrottiin, että vastaaminen on vapaaehtoista ja asiasta tiedotettiin etukäteen oppilaiden vanhemmille sähköisesti Primus-kouluhallintojärjestelmän; Wilman kautta.

Kysely koottiin SPSS.17 -tilasto-ohjelmaan⁴, jossa kysymykset numeroitiin ja jaettiin yksittäisiksi osioiksi, jotta niitä kyettäisiin käsittelemään itsenäisinä kysymyksinä. Saadut vastaukset siirrettiin Excel - taulukkolaskentaohjelmaan ja tehtiin aineiston alustava muokkaus. Alustavaa muokkausta oli esim. havaintoyksiköiden numerointi jossa tytöt merkittiin numerolla yksi ja pojat numerolla kaksi (Alkula ym. 1999, 45). Vastaukset esim. sosiaalisen median käsitteeseen numeroitiin yhdestä kolmeen siten, että numero yksi käsitti radion, television, puhelimen sekä Nettiyhteyden, numero kaksi mainokset ja numero kolme lehdet.

Tutkimuksen tulokset raportoitiin luokan ja / tai sukupuolen mukaan sekä tekstissä, taulukoina, tai kuvioin. Ristiintaulukoinnin avulla tarkasteltiin muuttujien jakautumisia ja niiden välisiä riippuvuuksia. (Ernvall ym. 2002, 69). Tutkimuksessa tarkasteltiin ristiintaulukoinnin avulla, miten taustamuuttujien (sukupuolen tai luokan) ero näkyi suhteessa kyselyn väittämiin ja vastauksiin. Näiden perusteella tulkittiin oppilaiden sosiaalisen median tuntemusta ja heidän subjektiivista kokemusta virtuaalisten mahdollisuuksien hyödyntämisestä. Opinnäytetyö kuvailee kyselyyn vastanneiden mielipiteitä ja miten ne jakautuivat tutkittavassa joukossa. Koska Internet on sanana muokkautunut nuorten puhekielessä netiksi, käytämme myös tätä termiä jatkossa työssämme.

⁴ SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) on tilastotieteelliseen analyysiin suunniteltu ohjelmisto (SPSS-opas 2010).

5.2 Aineiston keruu

Tutkimusaineisto kerättiin kyselylomakkeella vastausohjeineen, jossa oli 34 vastauskohtaa. Tutkimusaineiston keruussa käytetyn lomakkeen kysymykset laadittiin siten, että ne vastaavat tämän tutkimuksen alussa esitettyihin tutkimuskysymyksiin (Ernvall ym. 2002, 175). Lomakkeen laadinnassa oli mukana TIETU -työryhmä, joka edusti asiantuntijuutta tutkittavalla alueella. Kysymykset jakoutuivat 17 avoimeen kysymykseen loppujen ollessa strukturoituja. Tutkimuksen kyselyn toteuttamisen ajankohtaan vaikutti koulun kevätlukukauden loppuminen sekä alustavien vastausten saamisen varmistaminen TIETU -hankkeelle ennen kesää 2010.

Tutkimusaineisto kerättiin tilaajan toiveesta Turun yläkouluista ja kahdesta lukioluokasta. Mukana tutkimuksessa olivat kaksi Luostarinvuoren toisen vuoden lukioluokkaa, Luostarinvuoren yläkoulusta sekä Topeliuksen yhtenäiskoulusta molemmista kaksi 7. luokkaa ja 9. luokkaa. Luokkien valintaan vaikuttivat koulujen koko, Nettivastaanoton pilotointiin sitoutumismahdollisuus ja sosionomiopiskelijoiden ottaminen työharjoitteluun.

Opinnäytetyön tekijät sopivat kohdekoulujen kanssa kyselyjen toteuttamisajankohdat (27.2.2010 yläkoulu Luostarinvuorella, 24.3.2010 lukio Luostarinvuorella, 7.4.2010 yläkoulu Topeliuksessa) ja valvoivat opettajien kanssa aineiston keruun. Tämä mahdollisti suuremman vastausten määrän kuin esim. sähköisessä kyselyssä, johon on helppo jättää vastaamatta. Tapa oli myös aikataulullisesti varmempi toteuttaa. (Heikkilä 2008, 16-18.) Kysymyksiin vastaaminen vei noin 15 minuuttia.

Kyselylomake koostui taustakysymyksistä (ikä, luokka, sukupuoli), monivalintakysymyksistä sekä avoimista kysymyksistä. Lomakkeen alussa kysyttiin tietokoneella vietetyn ajan päivittäistä ja viikottaista pituutta. Sosiaalisen median käsitteen tuntemusta avattiin pyytämällä vastaajaa nimeämään sen välineitä sekä kysyttiin mielipidettä siitä, mitä sana netiketti tarkoittaa.

Netin käytön kyselyosiossa oli kahdeksan väittämää, joihin pyydettiin vastaamaan viisi-portaisella Likert-asteikolla. Tuloksia tarkasteltaessa

vähennettiin portaikkoa kolmeen helpottamaan tulkintaa. Tämä ei vaikuttanut tulosten selvyyteen.

Nettiyhteyden tarpeellisuutta kysyttiin avoimilla kysymyksillä. Pulmatilanteet - osio rakennettiin 10 väittämällä etsien vastaajien Internetin tuntemuksen tietoa ja sen käytön hallintaa. Vastauksista kerättiin oppilaiden käyttämiä, itse haettuja tai heille suositeltujen nettisivustojen nimiä. Viimeisenä osiona kysyttiin parasta yhteydenottotapaa koulun tukihenkilöstöön.

5.3 Aineiston kuvaus

Kevään 2010 tutkimukseen valittujen Turun yläkoulujen (Luostarinvuori ja Topelius) oppilasmäärät selvitettiin puhelimitse koulujen koulusihteereiltä, joilta tiedot saatiin heti. Yläkoululaisten perusjoukon ollessa⁵ 778 oppilasta, näytteemme oppilasmäärä oli 92 henkeä eli 12 % koko joukosta. Lukioden (Luostarinvuori ja Juhana Herttua) kokonaisoppilasmäärän ollessa 661 oppilasta, otokseen saatiin 41 toisen luokan lukiolaista eli 6 % perusjoukosta. Perusjoukon kokonaisoppilasmäärän ollessa 1439 oppilasta, kyselyn vastusprosentiksi muodostui 9 %. (Taulukko 1.)

Taulukko 1. Vastausprosentti perusjoukon oppilasmäärästä keväällä 2010.

	Kokonaisoppilasmäärä (Luostarinvuoren ja Topeliuksen yläkoulu)	Kokonaisoppilasmäärä (Luostarinvuoren ja Juhana Herttuan lukio)	Yhteensä
Kokonaisoppilasmäärä	778	661	1439
Kyselyyn vastanneet	92	41	133
%	12 %	6 %	9 %

Alkukartoitukseen valittujen koulujen yläkoululaisten kokonaisoppilasmäärään verrattuna vastausprosentti oli 12 %. Vastaavasti kyselyyn vastasi 6 %. 133 vastannutta tarkoittaa 9 % perusjoukosta. Luokittain tarkasteltuna, keväällä 2010 7. luokkalaisia oli 254 oppilasta, 9. luokkalaisia 316 oppilasta ja lukiolaisia 325 oppilasta, yhteensä 895 oppilasta. 7. luokkalaisten

⁵ Perusjoukko käsittää Luostarinvuoren ja Topeliuksen yläkoulujen 7-9 luokkia sekä Luostarinvuoren ja Juhana Herttuan lukioden 1-4 luokkia.

vastausprosentti oli 20 % ja 9. luokkalaisten sekä toisen vuoden lukiolaisopiskelijoiden vastaava luku oli 13 % perusjoukosta. (Taulukko 2.)

Taulukko 2. Vastausprosentti luokittain.

Luokat	7. luokka	9. luokka	lukion 2. luokka
Luostarinvuoren yläkoulu	205	245	215
Topeliuksen yläkoulu	49	71	110
Yhteensä	254	316	325
Kyselyyn vastanneet	50	42	41
%	20 %	13 %	13 %

Tutkimuksessa oppilailla tarkoitettiin 12-18 -vuotiaita nuoria. Tuloksia tarkastellessa päädyttiin kuvaamaan aineistoa luokkajaon perusteella. (Taulukko 3.) Oppilaiden ikäjakauma sijoittui kahdentoista ja kahdeksantoista vuoden välille siten, että seitsemännen luokan oppilaita oli 37 %, yhdeksännen luokan oppilaita oli 32 % ja lukion toisen luokan oppilaita oli 31 %. Oppilaiden keski-ikä oli 15 vuotta. Tulosten käsitteleminen oli havainnollisempaa luokkiin, kuin oppilaiden ikään sidottuna. (Taustatiedot, kysymykset 1-2)

Taulukko 3. Vastanneiden ikä sukupuolittain.

								Yhteensä
	12v.	13v.	14v.	15v.	16v.	17v.	18v.	
Tytöt	1	16	3	17	3	17	10	67
Pojat	0	14	16	12	8	9	7	66
Yhteensä	1	30	19	29	11	26	17	133

Kyselyyn vastanneista 7. luokkalaisia oli eniten. 9. luokan ja lukion 2. luokan oppilaita oli lähes saman verran. (Taulukko 4.) Vastanneiden sukupuolijakauma luokittain jakaantui epätasaisemmin. Sukupuoli on tutkimuksen yksi riippumattomista muuttujista luokka-asteen lisäksi. 7. luokkalaisia oppilaita oli yhteensä 50, joista tyttöjä oli 40 % ja poikia 60 %. 9. luokkalaisia oli 42, joista tyttöjä 52 % ja poikia 48 %. Toisen vuoden lukiolaisia oli yhteensä 41 joista

tyttöjä 61 % ja poikia 39 %. Poikia ja tyttöjä oli koko otannasta 50 % kumpaakin, eli vastaajista tyttöjä oli 67 ja poikia 66. (Taustatiedot, kysymys 3)

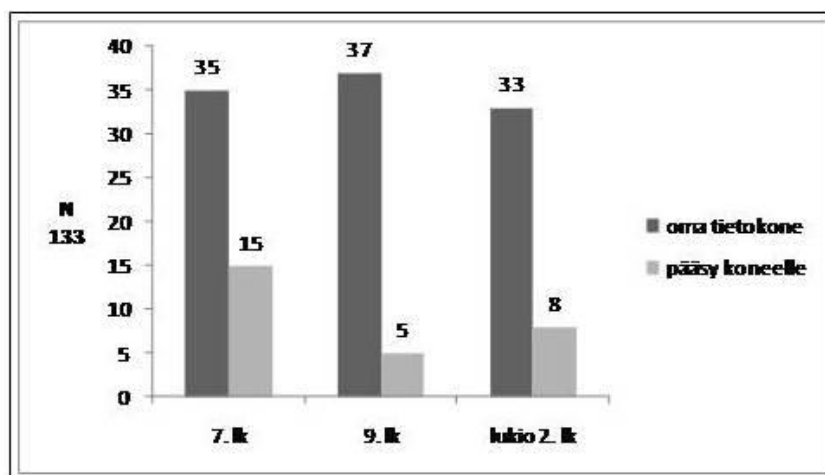
Taulukko 4. Sukupuolijakauma luokittain.

	Sukupuoli ja luokka			Yhteensä
	7.lk	9. lk	lukion 2. lk	
Tytöt	20	22	25	67
Pojat	30	20	16	66
Yhteensä	50	42	41	133
Prosentteina	37%	32%	31%	100%

6 Tulokset

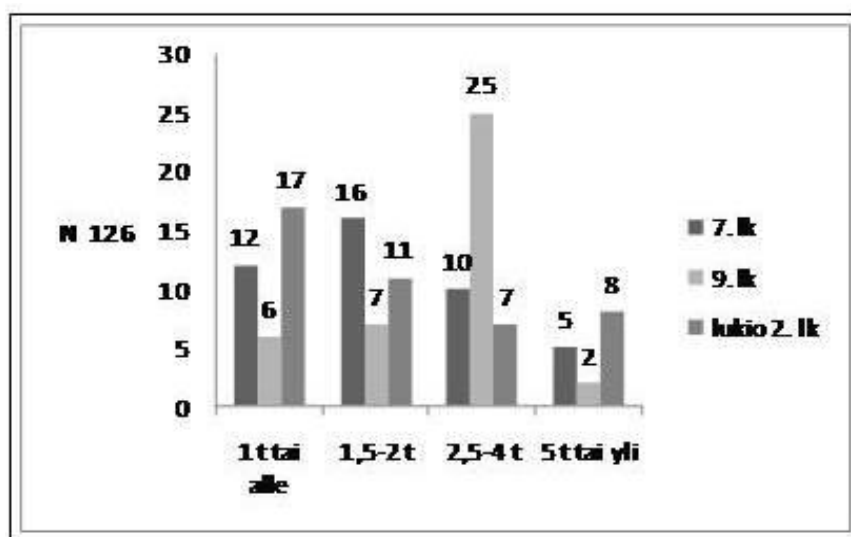
6.1 Tietokoneen käyttömahdollisuus ja tietokoneella vietetty aika

Suurella osalla, eli 79 % vastauksista oli käytössään *oma tietokone* ja kaikilla oli *koneelle pääsy*. (Kuvio 1.) Tyttöjen ja poikien vastauksia verrattaessa tulokset eivät juurikaan eronneet toisistaan. Tytöillä oma kone oli 41 % vastauksissa kun poikien vastauksissa samaa kysyttäessä tulos oli 38 %.

Kuvio 1. Tietokoneen käytön mahdollisuus.

Tyttöjen ja poikien ero oli vähäistä. 9. luokkalaisilla näytti olevan eniten omia koneita käytössään. (Tarkennus taustatietoihin, kysymys 1.) Vastaukset täytettiin arvioimalla *päivittäinen tietokoneella vietetty aika* (Kuvio 2.). Saatujen tuntiarvioiden perusteella tunnit jaettiin pylväsdiagrammeissa neljään ryhmään. Vastaajista 28 % vietti koneella aikaa 1 tuntia tai alle, 27 % 1,5-2 tuntia ja 33 % 2,5 - 4 tuntia päivässä. 12 % vastaajista arvioi viettävänsä päivittäin jopa 5 tuntia tai enemmän koneella. Tulos vahvisti aiempaa olettamusta, että nuoret viettävät paljon vapaa-aikaansa tietokoneella.

Kuvio 2. Päivittäinen tietokoneella vietetty aika.

Kyselyssä tiedusteltiin tietokoneella vietettyä *päivittäistä* aikaa, jota ei pyydetty erottelemaan minkään tietyn toiminnan kautta. Vastaajat arvioivat vain sen, kuinka paljon he tuntimääräisesti viettävät koneella aikaa. Oletuksena tutkimuksen tekijöillä oli, että Internet kuuluu oleellisena osana nuorten tietokoneella vietettyyn aikaan. Eniten vastauksia näytti saavan 2,5-4 tuntia vastauksista.

Kyselyssä *nettiyhteys* koettiin yleensä tärkeäksi koulutehtävien tekemiseen ja tiedon hakuun niin kotona kuin koulussa. Noin 67 % tarvitsi nettiyhteyttä johonkin muuhun kuin tiedon hakuun, pelaamiseen tai koulutehtävien tekoon. Täksi muuksi tarpeeksi nimettiin musiikin ja tietokonepelien lataaminen, yhteydenpito ystäviin, tarinoiden kertominen ja omaan harrastukseen liittyvä

yhteys. Merkittävämmäksi nettiyhteyden tarpeeksi nousi yhteydenpito ystäviin sähköpostin, mesengerin ja chatin kautta.

6.2 Atk-taitojen arviointi

Vastaajista 89 % koki omaavansa hyvät *Atk-taidot*. Oppilaat arvioivat omat atk-taitonsa sitä paremmiksi mitä vanhemmasta oppilaasta oli kyse. Luokittain suuria eroja ei ollut, mutta 7. luokkalaisista 12 % eivät luottaneet Atk-taitoihinsa, kun taas lukiolaisten vastaava luku oli 2 %. Vastausten mukaan pojat olivat hieman enemmän varmempia hyvistä Atk-taidoistaan kuin tytöt. (Netin käytön kysely, kysymys 1)

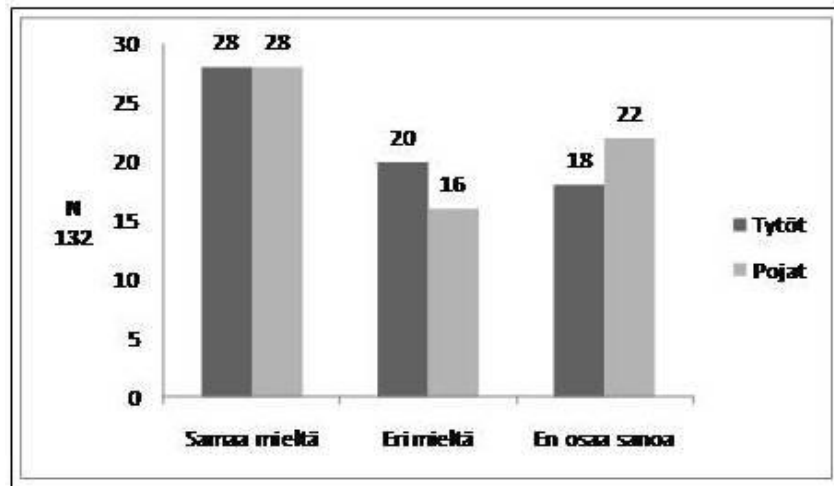
6.3 Sosiaalisen median käsitteen tunteminen

Oppilaille *sosiaalinen media käsite* oli tuttu ja he nimesivät sen välineiksi netin, television, radion ja puhelimen. Vastauksia tuli 89 %. Vain yksi 7. luokkalainen sekä 9. luokkalainen poika määritteli sosiaalisen median myös mainoksiksi ja lehdeksi. Tyttöjen vastauksia oli 53 %. (Käsitteitä, kysymys 1.)

Tutkimuksen tilaaja toivoi oppilaiden määrittelevän *netiketin*. 75 % oppilaista tiesi sen tarkoittavan käyttäytymissäännöstöä Internet sivustoilla ja chatissa. Vastauksista 56 % oli tyttöjen ja 44 % poikien vastauksia. 25 % jätti vastaamatta. 7. luokkalaisista netiketin merkityksen osasi määrittää 70 %. Vastaava prosentti oli 9. luokkalaisilla 71 % ja lukion 2. luokkalaisilla 85 %. (Käsitteitä, kysymys 2)

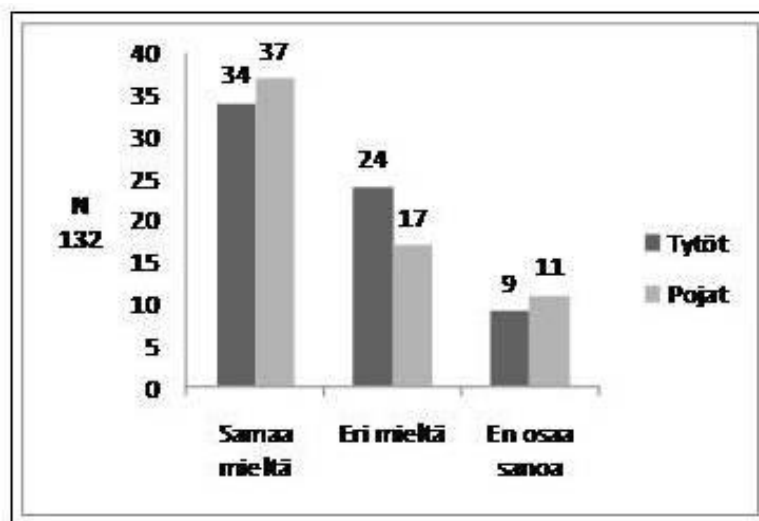
6.4 Jäsenyys nettiyhteisöihin

Nettiyhteisöiksi nimettiin Facebookin lisäksi, Irc-galleria, Twitter, Messenger, ja Suomi24- verkkoyhteisö. Oppilaista 42 % piti jäsenyyttä johonkin nettiyhteisöön tärkeänä (Kuvio 3.). Vastakkaista mieltä 28 % ja 30 % ei osannut kertoa mielipidettään. Sekä tytöt, että pojat pitivät nettiyhteisöihin kuulumista yhtä tärkeänä. (Netin käytön kysely, kysymys 5.)

Kuvio 3. Nettiyhteisön tärkeys / sukupuoliero.

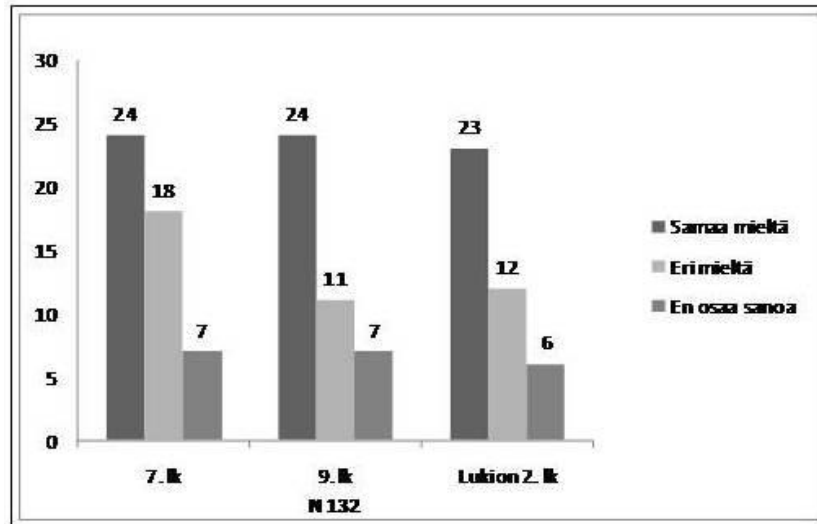
Eniten kannatusta vastauksista sai Facebook -yhteisöpalvelu, jonka jäsenyys nousi tärkeimmäksi yhteisöksi oppilaiden vastauksista. (Kuvio 4.) Facebook -jäsenyyttä piti runsas puolet tärkeänä niin, että pojat kannattivat jäsenyyttä hieman tyttöjä enemmän. (Netin käytön kysely, kysymys 6.)

Kuvio 4. Facebook -jäsenyys tärkeä sukupuolittain tarkasteltuna.

Kuviossa 5. tarkastellaan luokkakohtaisesti jäsenyyttä Facebookiin. Samaa mieltä väitteen kanssa oltiin eniten mitä vanhempia vastaajat olivat. Jäsenyyden tärkeyttä piti keskeisenä lukion toisella luokalla 56 % vastaajista ja 9.

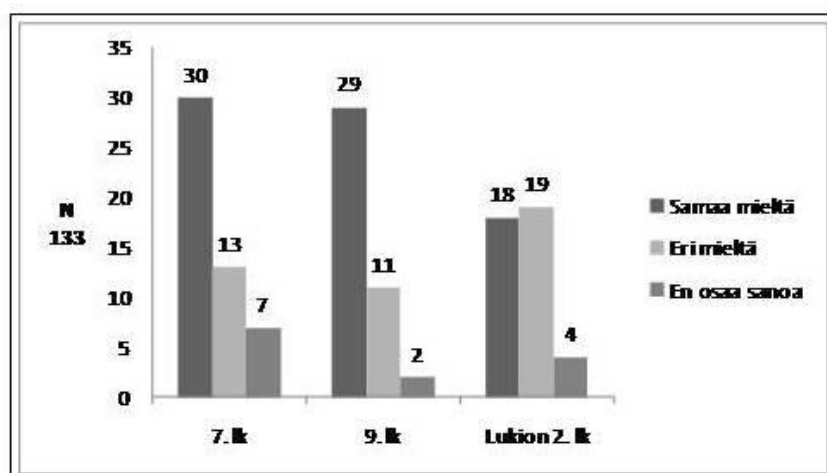
luokkalaisista lähes saman verran eli 57 %. Jäsenyyden tärkeys laski 7. luokalla 49 %:iin vastaajista. (Netin käytön kysely, kysymys 6.)

Kuvio 5. Facebook -jäsenyys tärkeä luokittain tarkasteltuna.

6.5 Verkostoitumisen merkitys

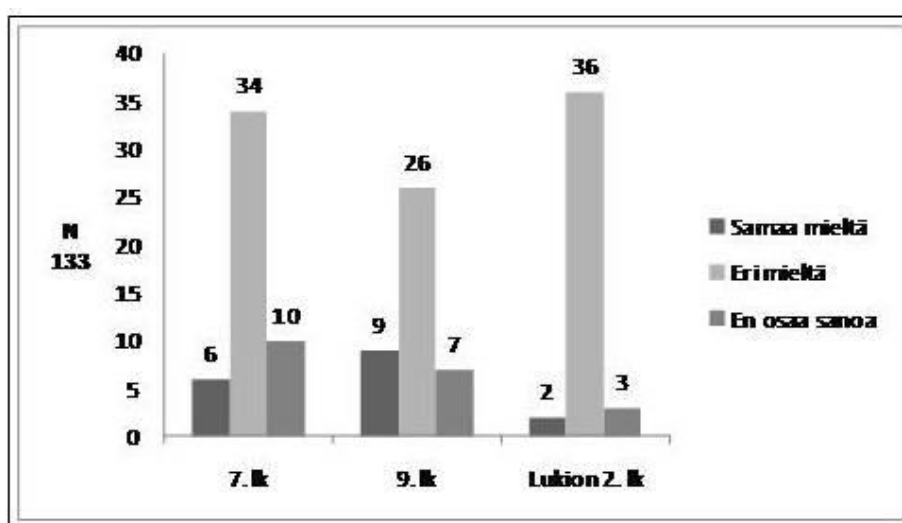
Verkostoitumisen netissä määritteli 58 % vastaajista helpoimmaksi yhteydenottotavaksi ystäviin (Kuvio 6.). Luokittain tarkasteltuna tuloksissa oli huomattava ero. Samaa mieltä väitteen kanssa oli 7. luokkalaisista 60 %, kun taas lukion toisen vuoden oppilaista vain 44 % oli tätä mieltä. (Netin käytön kysely, kysymys 7)

Kuvio 6. Netti helpoin tapa pitää yhteyttä ystäviin.

6.6 Netti ja liikunta

Kyselyssä pyydettiin oppilaita arvioimaan *tietokoneen käytön vaikutusta liikuntaharrastusten osuuteen vapaa-ajasta*. Vastanneista 72 % ei kokenut tietokoneen käytön vähentäneen liikunnan osuutta ja 13 % vastaajista koki tietokoneen käytön vaikuttaneen siihen. Luokittain tarkastellen (Kuvio 8.) lukion toisen luokan oppilaat (88 %) kokivat vahvimmin, ettei tietokoneen käyttö ole vaikuttanut heidän liikuntaharrastuksiinsa. Vastaava luku 7. luokkalaisilla oli 68 % ja 9. luokilla 62 %. (Netin käytön kysely, kysymys 8)

Kuvio 7. Tietokoneen käytön vaikutus liikunnan vähenemiseen.

Tytöistä 38% eivät kokeneet, että tietokoneella vietetty aika olisi vähentänyt heidän liikuntaharrastuksiaan. Pojilla vastaava luku oli 35 %. Tyttöjen ja poikien erot jäivät siis pieniksi. (Netin käytön kysely, kysymys 8)

6.7 Pulmatilanteet -osio

Pulmatilanteilla kartoitettiin oppilaiden tietämystä siitä, miltä nettisivuilta he esimerkkien tilanteissa olivat hakeneet tai saattaisivat hakea apua. Tällä selvitettiin oppilaiden keskuudessa kulkevaa tietoa heidän käyttämistä sivustoista. Liitteessä 5. luetellaan saadut yksittäiset vastaukset. (Liite 5. Nuorten käyttämiä nettisivuja)

Pulmatilanteet jaettiin aiheittain. Ensimmäisen osion tilanteet liittyivät kouluvaikeuksiin kuten opiskelumotivaation puutteeseen ja oppiainevaikeuksiin sekä opiskelun eteenpäin viemiseen. Toinen osio käsitteli oppilaan omaa hyvinvointia eli syömishäiriötä, yksinäisyyden tai syrjäytymisen tunnetta sekä masennusta. Oppilaita pyydettiin myös pohtimaan omaa tai ystävän haitallista päihteiden käyttöä. Viimeisenä kysyttiin millaisilta nettisivustoilta oppilaat hakivat tietoa raha-asioissaan.

Pulmatilanteiden vastausprosentti oli 59 %. Google oli merkittävin tiedonhaun reitti siten, että yksittäisiä nettisivustoja ei oltu nimetty vaan tietoa etsittiin aiheeseen liittyvien hakusanojen avulla.

Opiskelumotivaationi on hukassa -osioon vastasi yli puolet oppilaista. Koulujen omat sivut mainittiin heti Googlen jälkeen yleisimmäksi tiedonhankintalähteeksi. Hieman yli puolet oppilaista haki apua Googlen tai Wikipedian kautta *tietyn kouluaineen tuottaessa vaikeuksia*. (Pulmatilanteet, kysymykset 1-2)

Tarvitsen apua opiskeluni eteenpäin viemiseen, sai vastauksia 56 % oppilasta. Lähes neljännes vastanneista kertoi hakevansa apua koulun omilta sivuilta ja seuraavaksi yleisin vastaus oli Google 22 %. Aihesivustot ohittivat Wikipedian 16 % kannatuksella kun sen nimesi vain 8 % vastanneista. Tytöt nimesivät koulussa käytettyjä sivuja enemmän kuin pojat. Vanhemmat oppilaat osasivat nimetä tiettyjä sivuja tarkemmin kuin nuoremmat.

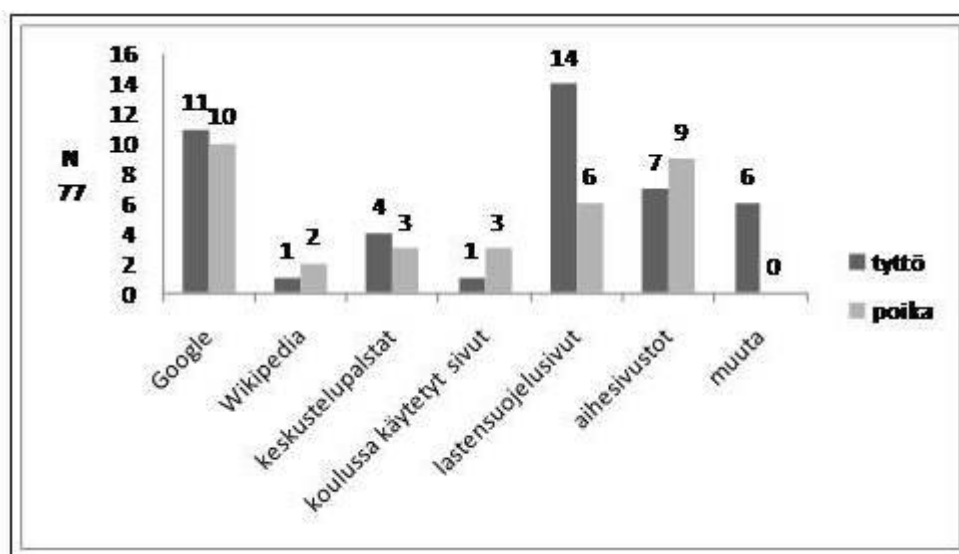
Haen apua nettisivuilta kun *kotiasiat hankaloittavat opiskeluni* -kysymykseen vastasi hieman alle puolet oppilaista. Yleisemmin nimetyt sivustoja olivat Google, Lastensuojeluliittojen sivut joista Mannerheimin Lastensuojeluliitto (MLL) nimettiin erikseen. (Pulmatilanteet, kysymykset 3-4)

Haen apua *syömishäiriöön* osiossa sekä tytöt, että pojat hakivat Googlen ja hakusanojen avulla apua. Tytöistä 71 % käytti tätä menetelmää ja pojista 79 %. Kysymykseen vastasi 62 % oppilaista. (Pulmatilanteet, kysymys 5)

25 oppilasta haki apua *yksinäisyyteen* Facebookista, joka merkitsee 27 % vastanneista. Keskustelupalstat saivat vain prosentin vähemmän nimeämisiä kuin eniten saanut Facebook. Vastauksia tähän osioon tuli 68 %

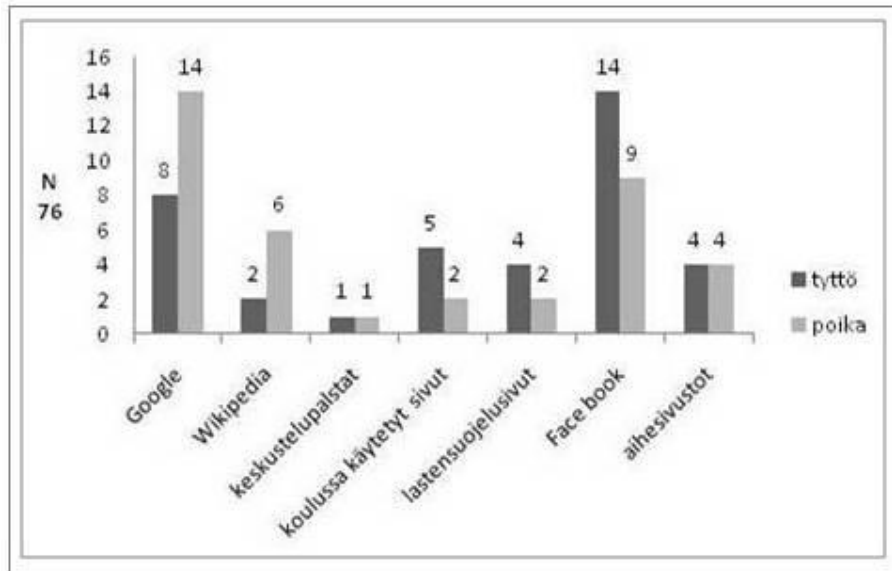
kokonaisoppilasmäärästä. Aihesivut, kuten MLL mainittiin lukiolaisten vastauksissa eniten (22 %) kun taas keskustelupalstat olivat suosituimpia sivuja 7. luokkalaisten keskuudessa (12 %). (Pulmatilanteet, kysymys 6)

Kun koen olevani kiusattu -pulmatilanteeseen (Kuvio 8.) saatiin vastauksia 58 % oppilaista. Googlea ja lastensuojelusivuja nimesivät 27 % vastanneista. Googlen suhteen sukupuolieroja ei tullut esiin. Lastensuojelusivujen osalta tyttöjen ja poikien välinen ero oli huomattava tyttöjen eduksi. (Kysymys 7)

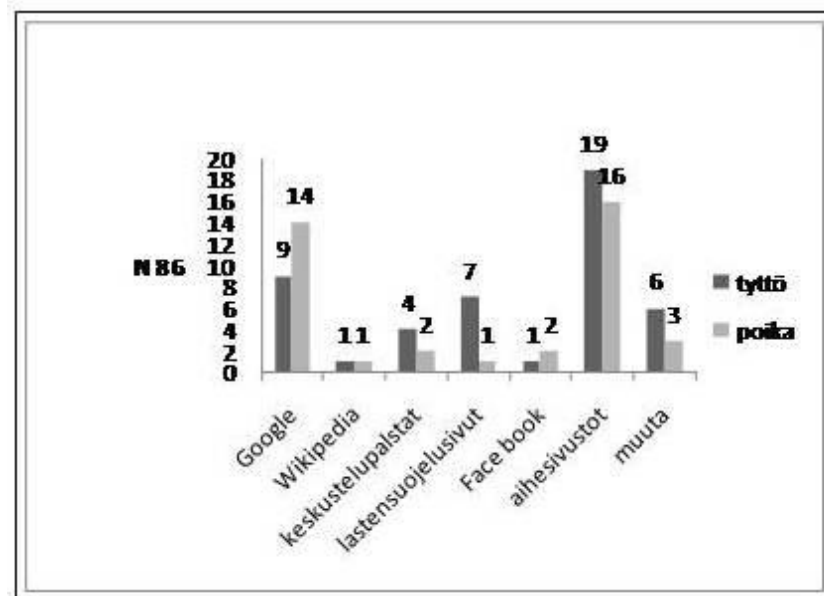
Kuvio 8. Koen olevani kiusattu / sukupuolierot.

Kysyttäessä *masennuksesta* (Kuvio 9.) vastauksia saatiin 57 %. Masennukseen haettiin helpotusta Facebookin kautta 30 % vastaajista ja toiseksi ylsi Google 29 %:lla. Lastensuojelun sivut saivat 8 % vastauksista. (Pulmatilanteet, kysymys 8)

Kuvio 9. Koen itseni masentuneeksi / sukupuolierot.

Olen huolestunut omasta / ystäväni päihteiden käytöstä -kysymykseen saatiin 86 vastausta eli 65 % kokonaisvastauksista (Kuvio 10.). Aihe sivustot nimettiin ensimmäisenä 41 % vastauksissa. Google sijoittui toiseksi 28 % kannatuksella kokonaismäärästä ja sitä käytti vahvemmin pojat. Tyttöjen vastauksista nousi yleisimmin esiin aihe sivustot (Pulmatilanteet, kysymys 9)

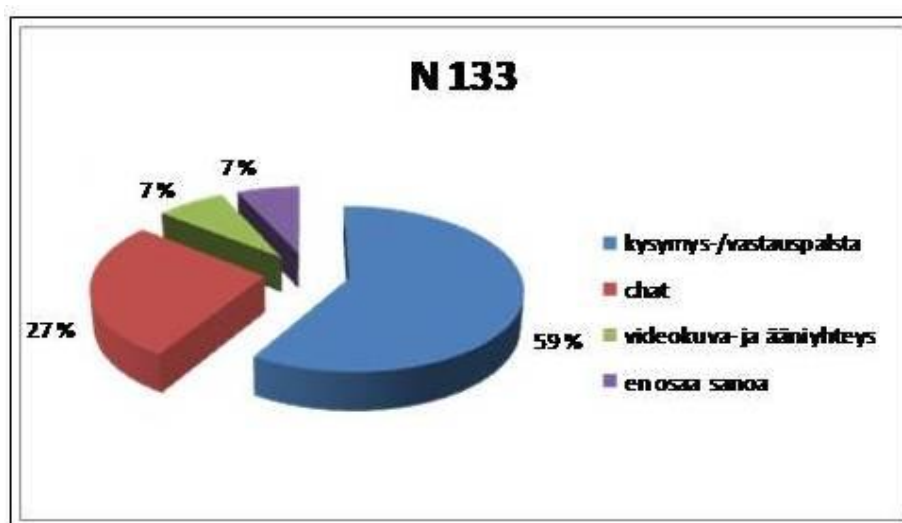
Kuvio 10. Olen huolestunut omasta / läheiseni päihteidenkäytöstä sukupuolittain tarkasteltuna.

Kysyttäessä *rahan käyttöön* liittyvistä sähköisistä tietolähteistä, vastauksia saatiin 60 %. Huomattava ero pankkien sivustoilta apua etsinneiden kesken oli, että lukiolaiset käyttivät enemmän täsmällisempiä hakusanoja. (Pulmatilanteet, kysymys 10)

6.8 Yhteydenoton uudet muodot koulun tukihenkilöstöön

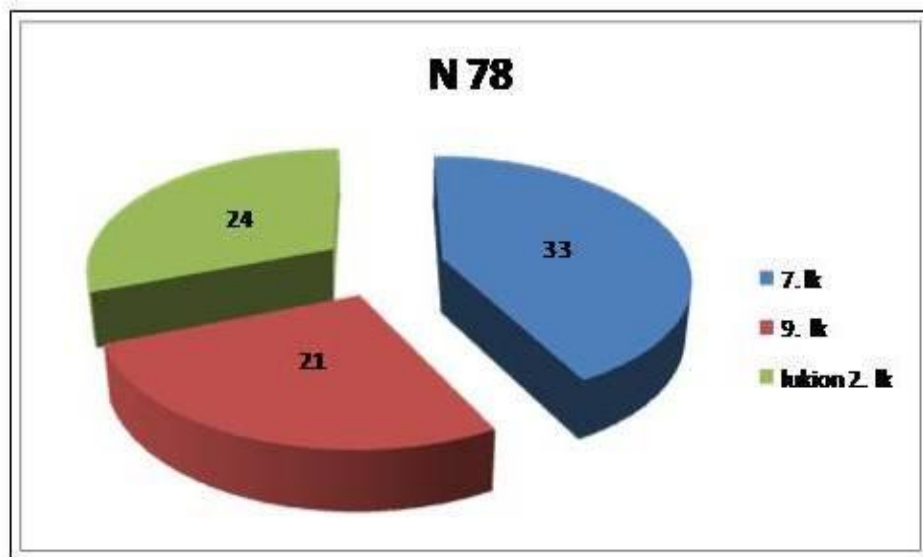
Kysely laadittiin mahdollista Nettivastaanottoa ajatellen. Oppilaiden mielipidettä kartoitettiin, missä muodossa ohjaus ja tukeminen parhaiten oppilaat tavoittaa, sekä itse Nettivastaanoton teknisen toteuttamisen muotoa. Kumpaankin osioon laadittiin kolme valmista vaihtoehtoa antamaan suuntaa, mikä olisi oppilaiden mielestä mieluisin käyttötapa.

Nettitapaamisen muotoa tiedusteltaessa annettiin kolme valmista vaihtoehtoa, eli kysymys- / vastauspalsta, reaaliaikainen chat tai videokuva- ja ääniyhteys. (Kuvio 11.) Oppilaiden mielestä *parhaimmaksi yhteydenottotavaksi* koulun tukihenkilöihin nousi kysymys- ja vastauspalsta saaden 78 oppilaan kannatuksen. Toiseksi eniten vastauksia sai chat 36 vastauksella. 10 oppilasta koki video- ja ääniyhteyden olevan paras muoto kun taas yhdeksän oppilasta ei osannut sanoa mielipidettään. Tämän kysymyksen vastausprosentti oli 100. (Nettitapaaminen-osio)

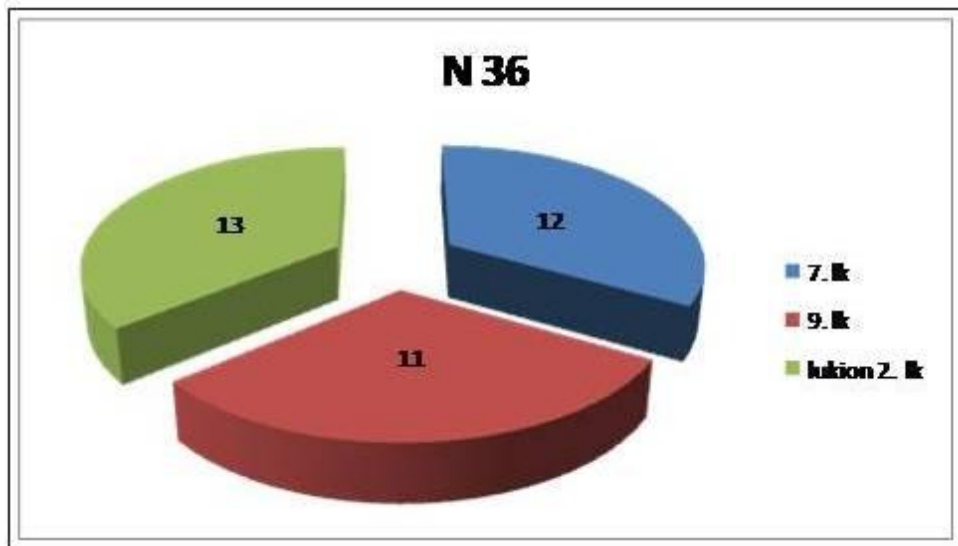
Kuvio 11. Paras yhteydenottomuoto koulun tukihenkilöstöön.

Kuvio 12. selvittää, että 63 % eli 78 oppilasta piti *kysymys / vastauspalsta* parhaimpana yhteydenottotapana koulun tukihenkilöstöön. 7. luokkalaiset kannattivat sitä vahvimmin 38 % vastauksissa, 9. luokkalaiset 24 % ja lukion 2. luokkalaiset 28 % vastauksista. 10 % vastaajista ei osannut sanoa mielipidettään. (Nettitapaaminen -osio)

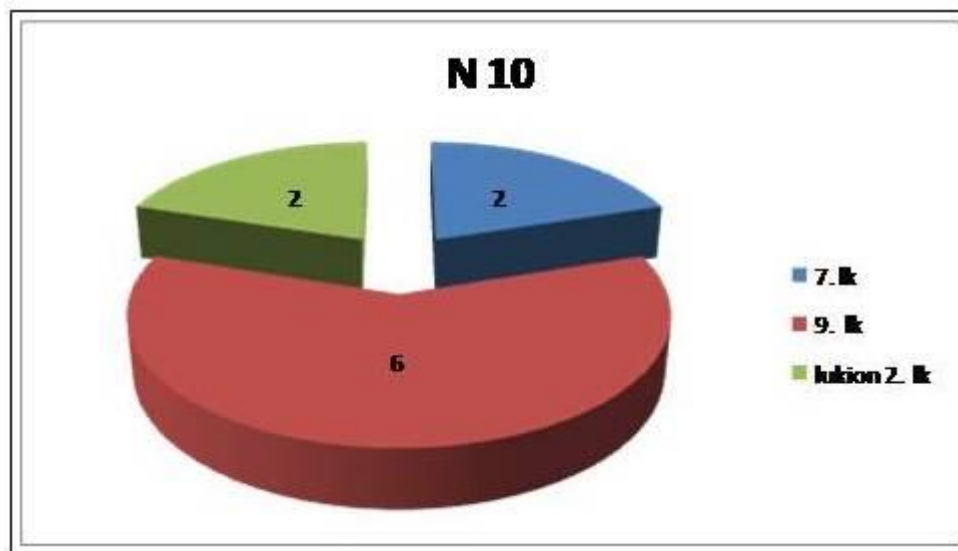
Kuvio 12. Kysymys- / vastauspalstan kannattajat.

Chat sai toiseksi eniten kannatusta, 29 % vastauksista. (Kuvio 13.) Luokittain tarkasteltuna lukion 2. luokan oppilaista 36 % kannatti eniten chat-muotoa. 7. luokkalaisten määrä chat kannatuksessa oli 33 % ja 9. luokkalaisten määrä oli 31 %. (Nettitapaaminen -osio)

Kuvio 13. Chatin kannattajat.

Vain 8 % vastaajista oli *videokuva- ja ääniyhteyden* kannalla siten, että 9. luokkalaiset kannattivat sitä muita luokkia enemmän. (Kuvio 14.) 7. luokkalaisista vain 4 % kannatti reaaliaikaista yhteyttä koulun tukihenkilöyhteydenpidossa kun 9. luokkalaisten vastaava määrä oli 14 % ja lukiolaisten vain 5 %. (Nettitapaaminen -osio)

Kuvio 14. Video- ja ääniyhteyden kannattajat.

7 Johtopäätökset ja pohdinta

7.1 Tutkimuksen ja tulosten tarkastelua

Tutkimuksen validiteetista kertoo Nettivastaanoton kartoituksen täydellinen (100 %) vastausprosentti. Toisaalta tutkimuksessa oli mukana vain kuusi luokkaa, mikä pienentää mahdollisuutta tutkimustulosten yleistämisen koskemaan kaikkia Turun yläkouluja. Korkea vastausprosentti vaikuttaa myös tutkimuksen reliabiliteettiin vaikka kaikkiin kysymyksiin ei saatu vastausta kaikilta vastaajilta. Kyselyyn vastattiin oppitunnilla, jossa me tutkijat sekä opettaja valvoimme tilannetta. Kohdeluokkiemme oppilaat istuivat kuitenkin melko lähellä vierustoveriaan, joten halutessaan viereisen vastaukset saattoi nähdä. Aineistonkeruutilanteen kohdalla voidaankin pohtia sitä, kuinka vapaaehtoisesti oppilaat osallistuivat tutkimukseen. Haasteelliseksi muodostui tulosten auki kirjoittaminen, koska emme voineet analysoida vain yläkouluikäisten nuorten vastauksia. Lukiolaisten mukaanotto oli kuitenkin perusteltua, jotta voitiin nähdä tulosten jatkumoa iän karttuessa. Kyselyssä vastaajien eri-ikäisyys antoi mahdollisuuden analysoida iän merkitystä sosiaalisen median ymmärtämiseen ja nettikäyttäytymiseen sekä antoi näkökulmaa siihen, mistä eri-ikäiset nuoret hakevat apua mahdollisiin ongelmiinsa tai tarvitessaan tukea opiskelulle.

Tulososiossa esittelimme kaikki kyselyssä olleet väittämät ja avoimet kysymykset. Nämä kysymysten vastaukset on avattu kuvioiksi liitteessä 6. Johtopäätöksissä käsittelemme yksittäisiä, mielenkiintoisia ja viitekehukseemme liittyviä tekijöitä, jotka ansaitsevat syvempää pohdintaa ja antavat mahdollisesti aihetta jatkotutkimuksiin. Samanaikaisesti tarkastelemme omaa ammatillista kasvuamme tämän opinnäytetyön tekemisessä sekä asiantuntijuutemme kehittymistä koulutuksen ja työelämän vuorovaikutuksessa.

7.1.1 Sosiaalinen media murroksessa

Vielä viime vuosikymmenellä ihmiset tutustuivat toisiinsa pääsääntöisesti niiden sosiaalisten verkostojen kautta joita heillä oli tai sattumanvaraisesti siellä missä

liikkuivat fyysisesti. Muutos perinteisestä "tosielämästä" virtuaaliseen on ollut nopeaa ja muutoksen parhaiten omaksuneet ovat lapsia ja nuoria.

Nuorisotutkimusseuran tutkijan, Kiilakosken (2010) mukaan digitaaliset mediat ovat uudenlaisen oppimisen työssijojä sekä ilon ja nautinnon lähteitä. Kasvuympäristö poikkeaa aiempien sukupolvien kokemuksesta koska tietoa on saatavilla aiempää laajemmassa mittakaavassa ja erilaisia yhteydenpidon keinoja on monia. Lietsalaa ja Sirkkusta (2008, 27) lainaten, uudet työkalut, aktiviteetit ja monet erilaiset roolit sosiaalisessa mediassa tarjoavat käyttäjille enemmän valinnanvaraa ja joita he voivat halutessaan vaihtaa.

Lasten ja nuorten netinkäyttö on sosiaalista. Nettiä hyödynnetään jo olemassa olevien ihmissuhteiden ylläpitämisessä, kuin myös uusien ihmissuhteiden luomisessa. (Tossavainen 2008, 13.) Sosionomi (AMK) koulutuksessa panostetaan sosiaalialan osaamisen, työyhteisön ja palveluprosessien kehittämiseen. Tässä työssä se näkyy sosiaalisen median parhaimpien puolien esiintuomisessa osaksi koulun henkilökunnan työvälineitä sekä näin ollen oppilaiden lähelle. Tämä opinnäytetyöprosessi on kehittänyt meidän suunnittelun, toteutuksen, arvioinnin ja raportoinnin taitoja.

Tutkimomme arvoihin pohjaten koulun tukihenkilöstölle TIETU -hankkeen pilotoima Nettivastaanotto luo uuden matalakynnyspaikan keskustella aikuisen kanssa. Perinteisen yhteisön tiivyyttä unohtamatta netti on hyvä työkalu lisäämään perinteisen yhteisön, tässä tapauksessa koulun, toimivuutta. Sosiaalinen media haastaa siis monimuotoisuudellaan perinteisiä toimintatapoja ja antaa käyttäjille valinnanmahdollisuuden seuloa sen laajasta tuotannosta parhaiten omiin tarpeisiin sopivan.

Varmuudella voidaan odottaa opiskelun ja sosiaalisten suhteiden siirtyvän verkkoon tulevaisuudessa entisestään. Kohtaamista ei voida kuitenkaan korvata vielä, jos koskaan täysin nykyteknologian avulla. Se, minkälaisia tulevaisuuden tuomia virtuaalisten maailmojen toteutuksia tulemme näkemään, on tämän hetken sosiaalisten medioiden käyttäjien käsissä.

7.1.2 Hiirellä yhteisöllisyyteen

Perinteinen media tuntuu olevan etäällä käyttäjästä, kun taas sosiaalinen media koskettaa eri sosiaalisuuden tasoja, ja käyttäjä saa siihen hyvinkin läheisen tunteen. Sosionomi (AMK) tehtävänä on edistää tasa-arvoa ja suvaitsevaisuutta sekä pyrkiä huono-osaisuuden ehkäisemiseen yhteiskunnan, yhteisön ja yksilön näkökulmasta. Analysoimme epätasa-arvoa ja huono-osaisuutta tuottavia rakenteita ja prosesseja alueellisesti kyselyn sekä tutkimuksen viitekehyksen pohjalta. Huomasimme pohtivamme, pitäisikö sitten jokaisella nuorella olla oma kone käytettävissä myös kotona, koska tietokoneella vietetty aika näyttelee suurta roolia nuorten elämässä? Vai johtaako oman koneen puuttuminen eriarvoisuuteen nykypäivän yhteiskunnassa? Teknologia ja sen vaatimukset tulevat yhä lähemmäksi ja yhä nuorempien ihmisten arkeen, alkaen jo peruskoulussa. Voidaanko siis olettaa, että nuori, jolla ei ole taloudellisia resursseja, tarvittavaa välineistöä tai taitoa sitä hallita, joutuu altavastajan rooliin? Tästä näkökulmasta tarkastellen, taloudellinen tilanne tulisi huomioida kattavammin esim. toimeentulotuen piirissä koskemaan myös lapsen tarvetta uudistuvaan teknologiaan.

Kyselyssä oppilaat arvioivat käyttävänsä tietokonetta 6-15 tuntia viikoittain ja 1-5 tuntia päivittäin. Raportti lasten netin käytöstä 2008 kertoi, että nuoret arvioivat viettävänsä netissä aikaa viikoittain yli 10 tunnista 20 tuntiin, joten kyselymme kohderyhmän netissä vietetty aika ei ole siitä lisääntynyt. Nuorisotutkimusverkoston julkaisussa nuoria pyydettiin arvioimaan Internetissä vietettyä keskimääräistä aikaa päivittäin joka sijoittuu myös kohderyhmämme arvioimaan keskimääräisaikaan, 2,5-4 tuntiin. Kuten julkaisussa, myös tässä tutkimuksessa on huomioitava, ettei kysymyksessä rajoitettu nimenomaan aktiivikäyttöön eikä siinä eroteltu vapaa-ajalla tapahtuvaa käyttöä työ- ja opiskelukäytöstä. Vastajat ovat saattaneet sisältää netissä vietettyyn aikaan yhteyden tai selaimen aukiolon, riippumatta oman aktiivisen toiminnan kestosta. (Myllyniemi 2009, 88, 89.)

Kysymystä, jossa vastaajia pyydettiin arvioimaan Atk-taitojaan, ei avattu lomakkeen täytön yhteydessä, joten varmuudella ei voida tietää miten vastaajat

olivat käsittäneet tämän määrittelyn. Voi olla, että epävarmuutta taidoistaan kokivat ne oppilaat, jotka kokivat tietokoneohjelmointiin liittyvät asiat Atk-taidoiksi. Varmempia taidoistaan olivat vanhemmat oppilaat, joiden tietotekniikan opetus ja opiskelu on luonnollisesti edennyt pidemmälle ja on haastavampaa kuin nuorempien oppilaiden. Myös lukiolaisikäisten tarvitsema itsenäisyys ja aktiivisuus koulussa lisää virtuaalisen maailman selviytymistaitoja. Pitäisikö siis tietotekniikan tunteja koulussa yhä aikaistaa ja lisätä entisestään?

Kyselyssämme, netiketti -kysymystä ei avattu. Tämä johti siihen, että vastaajat olivat vain todenneet tietäessään oikean vastauksen, sen tarkoittavan hyviä käytöstapoja netissä. Mitä hyvä käytös sitten vastaajien mielestä käsittää, ei selvinnyt. Voidaankin todeta sosiaalisen median käsitteen, netin käytöstapojen ja mahdollisten vaarojen olevan nuorille tuttua. Millaista opetuksen siis tulisi olla kun nuorten netin perustuntemus on jo laajaa? Pitäisikö opetuksen vastata syvällisemmin nykyteknologian käytön tuomiin haasteisiin ja rikastuttaa oletettua perustietoa?

Pelastakaa Lapset Ry:n Lapsen ääni -kysely (2008, 5) osoitti Internetin olevan nykylapsille tärkeä. 11-17-vuotiaat vastasivat netin olevan tarpeellinen, antamatta sen hallita elämäänsä. 20 % vastaajista kertoi, ettei voisi elää ilman nettiä. 10 % vastaajista ilmoitti pärjäävänsä hyvin ilman nettiä. Kyselyssämme yli puolet tarvitsi nettiyhteyttä johonkin muuhun kuin tiedon hakuun, pelaamiseen tai koulutehtävien tekoon. Tällaiseksi muuksi tarpeeksi nimettiin musiikin ja tietokonepelien lataaminen, yhteydenpito ystäviin, tarinoiden kertominen ja omaan harrastukseen liittyvä yhteys. Merkittävämmäksi nettiyhteyden tarpeeksi nousi yhteydenpito ystäviin sähköpostin, messengerin ja chatin kautta. Alianssi ry:n (Huttunen ym. 2008, 16) tutkimuskoosteessa todetaan poikien käyttävät nettiä enemmän kuin tytöt. Toinen elämä -hankkeessa (2008, 7) vastaavaa tulosta saatiin, mutta erot olivat pieniä ja vaihtelevuus niin suurta, ettei yleistystä poikien suurimmasta netinkäytöstä voida tehdä. Alle 17-vuotiailla netin tärkeimmät käyttötarkoitukset ovat sähköpostin lukeminen, pikaviestipalvelut sekä pelien pelaaminen. Nettiyhteys koettiin tutkimukseen vastaajien keskuudessa yleensä tärkeäksi koulutehtävien tekemiseen ja tiedon hakuun niin kotona kuin koulussa.

Tässä tutkimuksessa enemmistö oppilaista piti jäsenyyttä johonkin nettiryhmään tärkeänä. Voidaankin todeta sosiaalisen median käsitteen olevan nuorille tuttu mutta pitävätkö oppilaat virtuaalista yhteisöllisyyttä yhtenä tärkeimpänä sosiaalisen median toimintamuotona? Koska suurella osalla, eli 79 % vastaajista, oli käytössään oma tietokone ja kaikilla oli koneelle pääsyn mahdollisuus, oletetaan koneella vietettävän aikaa eniten juuri vapaa-ajalla. Tätä tukee oppilaiden mielipiteet siitä, ettei tietotekniikkaan käytetty aika ole vähentänyt liikuntaharrastusten osuutta vapaa-aikana, vaan se on tuonut heidän elämäänsä helpon ja aikaa säästävän tavan ylläpitää ystävyysuhteita. Verkkoa pidettiin hyvänä tiedotustapana myös harrastustoimintaa tarjoavien keskuudessa.

Nykyopetuksessa korostetaan kriittisyyttä netin valtavan tietomäärän luotettavuuteen ja siihen, mikä tekee sivuista luotettavia. Tässä kyselyssä Google oli merkittävin tiedonhaun reitti siten, että yksittäisiä nettisivustoja ei niinkään nimetty vaan tietoa etsittiin aiheeseen liittyvien sanojen avulla. Tiedonhakuun syvemmin perehtyminen ja hakusanojen oikean käytön opiskelu hyödyntäisi oppilaita löytämään täsmällisempää tietoa aiheista. Pulmatilanne -osiossa saadut vastaukset eri nettisivuista kannustavat TIETU -hankkeen työryhmää miettimään hankesivustojen mainostamisen laajentamista myös opetustoimen ja koulujen omien sivujen ulkopuolelle, jotta mainonta tavoittaa kohderyhmäänsä siellä, missä nuoret netti-aikaa viettävät. Esimerkiksi oman koulun profiloiminen Facebookiin voisi tehdä tulevien hankkeiden sivustoista näkyvämmät lisäten niiden tunnettavuutta. Tämä oletus perustuu oppilaiden vastauksissa nousseisiin Mannerheimin Lastensuojelun sivustojen tunnettavuuteen. Pulmatilanne -osiossa vastaajat nostivat MLL:n sivut useassa kohtaa esille liiton onnistuneen ja näkyvän mainonnan takia. (ks. liite 5).

TIETU -hankkeen kannalta tulokset antavat suuntaa Nettivastaanoton toteuttamiseen siten, että kysymys- / vastauspalstaan ja sen päivittämiseen tulisi panostaa. Oppilaiden tärkeysjärjestyksessä tarve reaaliaikaiseen chat- tai videokuva- ja ääniyhteyteen oli pieni. TIETU -työryhmä arvioi syyksi oppilaiden tuntemuksen anonyymiyden häviämisestä, jolloin kynnys esiintyä omilla kasvoilla web-kameran kautta, voi olla liian suuri. Sosiaalisiin suhteisiin

antautuminen on riskittömämpää, kun osallistuja päättää ja lopettaa sitoutumisen tason ilman repiviä jälkipuenteja. Kun koko persoonaa ei panna alttiiksi, voi ujompikin yksilö luoda sosiaalista elämää.

Reaaliaikainen chat -muoto sai toiseksi eniten kannatusta ehkä juuri sen tuttuuden vuoksi. TIETU -työryhmä oli tyytyväinen reaaliaikaisen videokuva- ja ääniyhteyden pienestäkin (10 %) kannatusosuudesta, koska sen uskotaan tulevan tutummaksi oppilaiden etätyöskentelyvälineiden kautta. Voidaan kuitenkin olettaa sosiaalisen median käytön kasvaessa siihen tarvittavan välineistön tulevan itsestään selvyudeksi eri-ikäisten nuorten keskuudessa lähivuosien aikana, jolloin tällaisen palvelun muotoa ei kannata sivuuttaakaan näidenkään tulosten perusteella.

7.1.3 Välittämällä verkkoon

Yhteiskuntamme nuoriso tarvitsee välittämistä, osallistumista, yhteisöllisyyttä ja elämänhallintaa, mitä sosiokulttuurinen innostaminen on parhaimmillaan koulun tukihenkilöstön työssä. Netti on monelle nuorelle ainoa paikka jossa uskaltaa puhua ongelmistaan sekä ottaa vastaan apua. Suomen Nuorisoyhteisön julkaisussa (2008) yksinäisyys on yksi syy nuorten pahoinvoinnille. Sosiaalinen media haastaa siis monimuotoisuudellaan perinteisiä toimintatapoja ja antaa käyttäjille mahdollisuuden valita parhaiten omiin tarpeisiin sopivan muodon. Aihe on aina ajankohtainen, varsinkin näinä aikoina, kun teknologian kehitys antaa sekä mahdollisuuksia että vaatii niin yhteiskunnallisella, kuin yksilötasollakin uuden oppimista ja sopeutumista.

Sosiokulttuurisen innostamisen tavoitteena on, että yksilö tiedostaa tilanteensa ja elämänsä kriittisiä kohtia. Käytännön työssä tämä voi tarkoittaa esim. nuorten aktiivisuuteen innostamista. Netti on monelle nuorelle ainoa paikka jossa uskaltaa puhua ongelmistaan sekä ottaa vastaan apua, näin ollen nuorisotyön pitää olla siellä missä nuoretkin ovat. Tekniikan yleistyttyä koteihin ja käyttäjien tottuessa apuvälineisiin, laajentaa se nuorten parissa toimijoiden mahdollisuuksia tarjota useita toimintatapoja kohderyhmilleen. Nettivastaanoton kaltainen toiminta voisi olla yksi mahdollinen työväline nuorten tukemisessa ja

sosionomi (AMK) koulutus antaa valmiuksia tällaisen työn mahdollistamiseen. Ympäristön asenteella on kuitenkin vaikutusta tavoitteeseen pääsemiseen.

Tukipalveluiden, ovat ne sitten reaaliaikaisia tai netissä toimivia, tulee yhdessä perheiden kanssa etsiä tekijöitä, jotka edesauttavat lapsen normaalia kehitystä sekä vähentävät erilaisten riskien vaikutusta tämän kehitykseen. Kaikissa palveluissa on tärkeää löytää tekijät, jotka ovat eri ikäkausina yhteydessä niin menestymiseen kuin huono-osaisuuteen. Yhteistyötaitojen hallinta on tärkeä tekijä yhteisöllisyyden ja osallisuuden luomiseksi eri yhteistyökumppaneiden kanssa. Moniammatillisuus ja verkostoituminen ovat tämän harmonian luomisessa keskeisiä tekijöitä.

Osallistumisen innokkuus ja vapaaehtoisuus sosiaaliseen mediaan on nuorille arkea. Nuoret ovat mukautuneet sosiaaliseen mediaan ja muuhun teknologiaan, joista on muodostunut heidän kasvuympäristö, joka on heille luonnollinen sosiaalistumisen paikka. Koulumaailman tulisi reagoida tämän uuden elementin tuomiin nuorten tarpeiden muutoksiin, muuttamalla toimintaansa vastaamaan niitä. Sosiaalinen media on keskeinen toiminta-alue nuorille ja nuorten kanssa työskentelevien tulisi miettiä henkilökohtaista suhdettaan toimenkuvansa kautta siihen.

7.2 Tutkimuksen yhteenveto

Uuden median tuominen opiskeluun mahdollistaa ja myös pakottaa itseohjautuvuuteen sekä itsenäisyyteen joka näkyy oppilaiden oman päätäntävällän lisääntymisenä. Koulun oppikurssit ovat jo osin valinnaisia, joihin sitoudutaan oman kiinnostuksen sekä aikataulun mukaan. Kurssin läpikäyminen vaatii omaa aktiivisuutta tehtävien selvittämisessä, palautuksista ja palautteen saamisessa verkossa. Omaan opiskeluun vaikuttaminen, sen haasteellisuus ja mielekkääksi tekeminen voimaannuttaa sekä vahvistaa nuoren elämänhallinnan tunnetta. Nämä seikat toimivat myös motivaatiotekijöinä, joissa yhteisöllisyys ja vuorovaikutteisuus korostuvat oppilaiden keskuudessa.

On tärkeää tiedottaa ja tiedostaa sosiaalisen median tarjoamien vaikutteiden olevan myös lapsen kehitykseen liittyviä, ja sen haitoista onkin kirjoitettu paljon. Netin myönteisten puolien huomioiminen ja siitä nousevien mahdollisuuksien

esiin tuominen voi hälventää jyrkkiä ennakkoluuloja sitä vastaan. Sosionomi (AMK) omaa kyvyn luoda asiakkaan osallisuutta tukevan ammatillisen vuorovaikutus- ja yhteistyösuhteen. Tässä opinnäytetyössä tämä edellyttää omien Atk-taitojen ylläpitoa ja jatkuvaa perehtymistä sekä kiinnostusta sosiaalisen median merkitykseen nuorten elämässä.

Sosionomin (AMK) tulee ymmärtää asiakkaan tarpeet sekä osaa tukea voimavarojen käyttöönottoa ja vahvistumista yksilön kasvun ja kehityksen eri vaiheissa ja elämäntilanteissa. Juuri asiakaslähtöisyys kohderyhmässään eli opetusympäristössä vaatii alan ammattilaisilta ajan hermolla pysymistä nuorten sosiaalisen median maailmassa. Nämä arvot sisäistäen meillä valmistuvilla sosionomeilla (AMK) on hyvät edellytykset kehittää moniammatillista verkostoa, luontevaa yhteistyökykyisyyttä oppilaan kanssa sekä toimia oppilaan tukena koulun arkipäivässä. Ennaltaehkäisevässä työssä, vastuun jakaminen muille kasvatus- ja sosiaalialan ammattilaisille edistäisi ennaltaehkäisevän työtteen kasvua kouluissa. Tällä hetkellä koulumaailman tukihenkilöstöstä on useimmiten opetuksesta irrallaan ainoastaan kuraattori sekä psykologi. Terveyspuolella kylläkin löytyy terveyspuolen ammattilaisia. Milloin yhteiskuntamme nostaa myös sosiaalisen kasvatuksen fyysisen terveydenhoidon tasolle? Kuraattorit ja psykologit ovat aivan liian suurien oppilasmäärien kanssa, jotta he pystyisivät muuhun kuin tulipalojen sammuttamiseen. Erilaiset epäonnistumiset ja riskit ketjuuntuvat ja kasaantuvat elämänkulussa lapsuudesta aikuisuuteen. Onnistumisen kokemukset taas vahvistavat voimaantumista.

Vaikka TIETU -hanke loppuukin vuoden vaihteeseen, se ei tarkoita, että tulevaisuudessa reaaliaikainen Nettivastaanoton kaltainen toiminta jäisi unohtuksiin. Koska hankkeen ja oppilashuollon tavoitteisiin kuuluu edistää kouluyhteisön hyvinvointia, tämä tutkimus antaa mallia tulevaisuuden oppilashuollon kehittämiseen koulumaailmassa. Nettivastaanoton kaltainen toiminta voisi olla yksi mahdollinen sosiaalisen median työväline. Kun Nettivastaanotto saadaan hyvin toimintaan kouluissa, mahdollistaa se jatkotutkimuksen opiskelijoiden koherenssin tunteen selvittämisessä. Tällöin

vertailuaineistona voidaan hyödyntää tätä, kyseisestä aiheesta tehtyä tutkimusta.

LÄHTEET

Kirjallisuuslähteet:

Aho, S. & Laine, K. 2002. Minä ja muut. Kasvaminen sosiaaliseen vuorovaikutukseen. Keuruu: Otavan kirjapaino.

Alkula, T.; Pöntinen, S. & Ylöstalo, P. 1994. Sosiaalitutkimuksen kvantitatiiviset menetelmät. Helsinki: WSOY.

Antonovsky, A. 1979. Health, stress and coping. San Fransisco: Jossey-Bass Publishers.

Antonovsky, A. 1987. Unraveling the mystery of health. How people manage stress and stay well. San Fransisco: Jossey-Bass Publishers.

Erkkola, J. 2008. Sosiaalisen median käsiteanalyysi. Pro gradu. Taideteollinen korkeakoulu. Helsinki: Medialaboratorio. Saatavissa myös http://mlab.taik.fi/pdf/ma_final_thesis/2008_erkkola_jussi-pekka.pdf.

Ernvall, R.; Ernvall, S. & Kaukkila, H-S. 2002. Tilastollisia menetelmiä sosiaali- ja terveysalalle. Helsinki: WSOY.

Forsberg, H. & Pösö, T. 2001. Virtuaaliyhteisöllisyys ja langaton kommunikaatio –uhka ja mahdollisuus lapsille. Teoksessa Kangassalo, M. & Suoranta, J. (toim.) 2001. Lasten tietoyhteiskunta. Tampere: Tampere University Press, 193–206.

Heikkinen, M. 1998. Sosiaaliset verkostot ja syrjäytyminen nuoruudessa. Janus, vol. 7(2)/1999.

Heikkilä, T. 2008. Tilastollinen tutkimus. 7. uudistettu painos. Helsinki: Edita Prima Oy.

Herkman, J. 2001. Audiovisuaalinen mediakulttuuri. Tampere: Vastapaino.

Helkama K. Myllyniemi & R. Liebkind K. 1998. Johdatus Sosiaalipsykologiaan. 2. painos. Helsinki: Oy Edita Ab.

Hirsjärvi, S.; Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Hokkanen, L. 2009. Empowerment valtaistumisen ja voimaantumisen dialogina. Teoksessa Mäntysaari, M.; Pohjola, A. & Pösö T. (toim.). Sosiaalityö ja teoria. Jyväskylä: PS-kustannus.

Huttunen, M.; Ilonen, M.; Karttunen, K.; Korpinen, S. & Koste, A. (toim.), Maude, S.; Salovaara, R. & Wenzell, C. 2008. Nuorista Suomessa 2008-2009. Tutkimuskooste. Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry.

Järvinen A. & Mäyrä I. (toim.) 1999. Johdatus digitaaliseen kulttuuriin. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Joensuu, M. 2007. Nuorten Internet-yhteisöt ja niiden merkitys nuorisotyön kannalta. Opinnäytetyö. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu.

Kangas P.; Toivonen S. & Bäck A. 2007. Googlen mainokset ja muita sosiaalisen median liiketoimintamalleja. VTT, VTT Tiedotteita - Research Notes 2369.

Kettunen, R.; Kähäri-Wiik, K.; Vuori-Kemilä, A. & Ihalainen, J. 2002. Kuntoutumisen mahdollisuudet. Helsinki: WSOY.

Kinnunen, P.; Penttilä, L.; Rantala, J.; Salonen, K. & Tervo, T. 2003. Innostuskirja. Nyt. Sosiokulttuurisen toiminnan polunpäitä. Opintokeskus Kansalaisfoorumi. Painotalo Suomenmaa.

- Kivipelto, M. 2008. Osallistava ja valtaistava arviointi. Johdatus periaatteisiin ja käytäntöihin. Stakes. Helsinki: Valopaino Oy.
- Kumpulainen, R. 2004. Hienot maisemat ja paljon kavereita. Uusyhteisöllisyys mielenterveyden tukena. Suomen mielenterveysseura. Vantaa: Dark Oy.
- Kuuppelomäki, M. & Utriainen, P. 2000. Ammattikorkeakoulussa opiskelevien nuorten tupakointi ja siihen yhteydessä olevat tekijät. Lääkärilehti: 55, 46, 4751-4754. Saatavissa myös <http://www.terveysportti.fi>.
- Kurki, L. 2006. Sosiokulttuurinen innostaminen. Tampere: Juvenes Print.
- Kuronen, M. 2004. Valtaistamista vai voimavaraistamista- Feministisiä näkökulmia empowermentiin sosiaalityön käsitteenä ja käytäntönä. Teoksessa Kuronen, M.; Granfelt, R.; Nyqvist, L. & Petrelius, P. (toim.) Sukupuoli ja sosiaalityö. Sosiaalityön tutkimuksen 3. vuosikirja 2004. Juva: PS-kustannus.
- Kontio, M. 2001. Nuoret chateissa. Tutkimus Internetin vuorovaikutuksellisuudesta. Yhteiskuntapolitiikan Pro Gradu-tutkielma. Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos, yhteiskuntapolitiikan yksikkö. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Saatavissa myös <http://urn.fi/URN:NBN:fi:juu-2001877953>.
- Lehtonen, H. 1990. Yhteisö. Tampere: Osuuskunta Vastapaino.
- Lietsala, K. Sirkkunen, E. 2008. Social media. Introduction to the tools and processes of participatory economy. Hypermedialaboratorion verkkojulkaisuja - Hypermedia Laboratory Net Series; 17. Tampere: University Press. Saatavissa myös <http://www.participatoryeconomy.net>.
- Lister, M. Dovey, J. Giddings, S. Grant, I. & Kelly, K. 2003. New Media: A critical introduction. New York: Routledge.
- Mustonen, A. 2001. Mediapsykologia. Helsinki: WSOY.
- Nivala, Elina 2007: Sosiaalipedagogiikka nuorten yhteiskunnallisen kasvun tukena. Teoksessa Sosiaalipedagoginen aikakauskirja. Vuosikirja 2007. Suomen sosiaalipedagoginen seura ry. Kuopio: Kopijyvä.
- Nummenmaa, L. 2009. Käyttäytymistieteiden tilastolliset menetelmät. Helsinki: Tammi.
- Räsänen, J. 2006. Voimaantumisen mahdollistaminen ja ratkaisut. Yhteiskunnan, yhteisön ja yksilön valtaistaminen. Suomen Työvalmennusakatemia julkaisu. Järvenpää: Julkiviestintä.
- Siitonen, J. 1999. Voimaantumisteorian perusteiden hahmottelua. Acta Universitatis Ouluensis E 37. Oulun yliopisto: Tutkijaliitto.
- Sosiaalinen media aktivoivan oppimisen välineenä -hanke 2008. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Saatavissa myös <http://kans.jyu.fi/aineistot/raportit/JY-Sosiaalinen-media-2008-loppuraportti.pdf>.
- Suoranta, J. 2001. Cyderkids: lapset mediakulttuurin toimijoina. Teoksessa Kangassalo, M. Suoranta, J. (toim.) 2001. Lasten tietoyhteiskunta. Tampere: Tampere University Press.
- Walther, J.B 1996. Computer-Mediated Communication: Interpersonal and hyperpersonal interaction. Communication research, Vol.23, No. 1/1996.
- Zimmerman M. 1995: Psychological empowerment. Issues and Illustrations. American Journal of Community Psychology 23(5).
- Österman, I. 2008. Elämänhallinta ja koettu tuki. Teemahaastattelu silmän suonikalvoston melanoomaan sairastuneille potilaille. Pro gradu-tutkielma. Kuopion Yliopisto, Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta, Hoitotieteen laitos. Kuopio: Kuopion Yliopisto.

Sähköiset lähteet:

Franklin, T. & van Harmelen, M. 2007. Web 2.0 for Content for Learning and Teaching in Higher Education. Viitattu 20.10.2010 <http://staff.blog.ui.ac.id/harrybs/files/2008/10/web-2-for-content-for-learning-and-teaching-in-higher-education.pdf>.

Hintikka, K. 2007. Web 2.0 - johdatus internetin uusiin liiketoimintamahdollisuuksiin. Helsinki: TIEKE tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry. TIEKE tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry:n julkaisusarja, 28. Viitattu 20.10.2010 <http://www.tieke.fi> » julkaisut » Web 2.0. http://www.tieke.fi/mp/db/file_library/x/IMG/20815/file/julkaisu_28.pdf.

Kiilakoski, T. 2010. Nuoret ja nuorisotyö verkossa. Haaste lehti 3/2010 Viitattu 24.10.2010 <http://www.haaste.lehti.fi>. » Etusivu » Lehtiarkisto » Haasteet 2010 » Haaste 3/2010 » Nuoret ja nuorisotyö verkossa. <http://www.haaste.om.fi/Etusivu/Lehtiarkisto/Haasteet2010/Haaste32010/1284989798379>.

Kotilainen S. Sintonen S. 2005. Mediakasvatus 2005. Kansalliset kehittämistarpeet. Viitattu 24.10.2010 <http://www.oikeusministerion.julkaisuja.2005.5.fi>. » OMJU 2005:5, Mediakasvatusraportti PDF-tiedosto. <http://www.om.fi/31548.htm>.

Myllyniemi Sami 2009 Taidekohtia, Nuorisobarometri 2009. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura, Nuorisoasiain neuvottelukunta, julkaisu 41. Helsinki: Yliopistopaino Oy. Viitattu 24.10.2010 <http://www.opetus- ja kulttuuriministerio.fi> » Etusivu » Tiedotteet » Nuorisobarometri: Kulttuurin merkitys nuorten elämässä lisääntyy. http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Nuoriso/nuorisoasiain_neuvottelukunta/julkaisut/baariometri/liitteet/Nuorisobarometri_2009.pdf.

Pelastakaa Lapset: Lapsen Ääni -kysely 2008 raportti. Viitattu 24.10.2010 <http://www.pelastakaalapset.fi> » Toiminta » Nettiturvallisuustyö » Lapsen ääni 2008. http://www.pelastakaalapset.fi/assets/files/raportit/Lapsenaanikysely_2008.pdf.

Rongas, Anne 2008. Sosiaalinen media oppimisen tukena. Opetushallitus: oppimisympäristöhankkeet. Viitattu 24.10.2010 <http://www.oph.fi> » Rahoitus » Valtionavustukset » Yleissivistävä koulutus » Oppimisympäristöt. <http://sosiaalinenmedia.googlepages.com/home>.

SPSS opas 2010. Viitattu 24.10.2010 <http://www.helsingin.yliopiston.valtiotieteellinen.tiedekunta> » SPSS opas. <http://www.valt.helsinki.fi/atk/stat/opas/1.htm>.

Tossavainen T. 2008. Lasten ja nuorten elämän muuttuminen virtuaaliseksi. Toinen elämä -hanke 2008. Viitattu 24.10.2010 <http://www.toinenelama.fi/> » Hankkeesta » Selvityksen tulokset. <http://www.toinenelama.fi/raportti.pdf>.

Turun kaupunki 2010. Opetus ja koulutus. Viitattu 24.10.2010 <http://www.turku.fi> » Opetus ja koulutus » Perusopetus » Kehittäminen. <http://www.turku.fi/Public/default.aspx?contentid=118555&nodeid=4711>.

Turun kaupunki 2010. Opetus ja koulutus. Viitattu 24.10.2010 <http://www.turku.fi> » Opetus ja koulutus » Perusopetus » Kehittäminen » TietuWiki. <http://www.tkukoulu.fi/~tietu/tietuwiki/index.php?title=Etusivu>.

Turun kaupunki 2010. Opetus ja koulutus. Viitattu 24.10.2010 <http://www.turku.fi> » Opetus ja koulutus » Perusopetus » Kehittäminen » Hyvinvointipeli Hype. <http://tietu.wikispaces.com/hype>.

Turun kaupunki 2010. Opetus ja koulutus. Viitattu 24.10.2010 <http://www.turku.fi> » Opetus ja koulutus » Perusopetus » Kehittäminen » Hankkeen kotisivut » Somekurssi. <http://tietu.wikispaces.com/Somekurssi>.

Turun kaupunki 2010. Opetus ja koulutus. Viitattu 24.10.2010 <http://www.turku.fi> » Opetus ja koulutus » Perusopetus » Kehittäminen » Hankkeen kotisivut » Nettivastaanotto. <http://remontti.wikispaces.com/Nettivastaanotto>.

KOULUN NETTIVASTAANOTON ALKUKARTOITUS**TAUSTATIEDOT (kirjoita vastaus tai ympyröi)**

1. Minkä ikäinen olen?	
2. Millä luokalla olen?	
3. Olen ...	tyttö /poika

TARKENNUSTA TAUSTATIETOIHIN (ympyröi tai kirjoita valitsemasi vaihtoehto)

1. Minulla on.....	oma kone / pääsy koneelle
2. Käytän konetta ...	päivittäin noin: _____ tuntia viikottain noin: _____ tuntia

KÄSITTEITÄ

1. Kirjoita 3 sosiaalisen median välinettä	
2. Mitä mielestäsi tarkoittaa netiketti?	

NETIN KÄYTÖN KYSELY

	täysin eri mieltä	hieman eri mieltä	en osaa sanoa	hieman samaa mieltä	täysin samaa mieltä
1. Atk-taitoni ovat hyvät					
2. Tarvitsen nettiyhteyttä koulutehtävien tekemiseen					
3. Tarvitsen nettiyhteyttä tiedon hakuun					
4. Tarvitsen nettiyhteyttä pelaamiseen					
5. Tarvitsen nettiyhteyttä johonkin muuhun mihin? _____					
6. Mielestäni jäsenyys jossakin seuraavista on tärkeää Facebook, Irc-galleria, Twitter, tms.					
7. Netti on helpoin tapa ottaa yhteyttä ystäviini					
8. Tietokoneen käyttö on vähentänyt liikuntaharrastuksiani / muita harrastuksia					

PULMATILANTEET:

Miltä nettisivuilta hakisit tai olet hakenut apua seuraaviin ongelmiin?

Pulmatilanne	Nettisivut
1. Opiskelumotivaationi on hukassa	
2. Tietty kouluaine tuottaa vaikeuksia	
3. Minulla on syömishäiriö	
4. Tunnen oloni yksinäiseksi	
5. Tunnen olevani kiusattu	
6. Tunnen oloni masentuneeksi	
7. Olen huolestunut omasta/ystäväni päihteiden käytöstä	
8. Haluaisin tarkempaa tietoa rahan käytöstä	

NETTITAPAAMINEN

Merkitse jokaiseen kohtaan numerot 1-3, jossa

1 = henkilö, johon mieluiten ottaisın yhteyttä netin kautta

2 = henkilö, johon seuraavaksi mieluiten ottaisın yhteyttä netin kautta

3 = henkilö, johon vähiten haluaisın ottaa yhteyttä netin kautta

		Opinto-ohjaaja	Kuraattori	Terveysten hoitaja
1.	Kirjoitan kysymyksen nettiin ja minulle vastataan jonkin ajan kuluttua			
2.	Keskustelen chatin välityksellä			
3.	Keskustelen videokuvan ja äänen välityksellä			

Rengasta seuraavista mielestäsi paras yhteydenottotapa opinto-ohjaajaan, kuraattoriin tai terveydenhoitajaan:

KYSYMYS-/VASTAUSPALSTA

CHAT

VIDEOKUVA- JA ÄÄNIYHTEYS

LÄMMIN KIITOS OSALLISTUMISESTA 😊

Turun kaupunki	§	Päätöspöytäkirja	1
Perusopetuspalvelut			
Perusopetuspäällikkö	21	11.02.2010	

1825-2010 (5129)

Tutkimuslupa Päivi Kulmala ja Katri Korvela

Turun ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijat, Päivi Kulmala ja Katri Korvela, osallistuvat opinnäytetyön ominaisuudessa Tietu -hankkeen netti-vastaanoton pilotointiin. Heidän roolinsa hankkeessa on mm. alkukartoituksen laatiminen oppilaan hyvinvoinnin näkökulmasta, vastausten kerääminen sekä analysointi. Päivi Luoma toimii heidän ohjaajana.

Alukartoituksen teemoja ovat mm. sosiaalisen median tuntemus, aikaisempi sähköisen median käyttö, ajankäyttö netissä, koulun tukihenkilöstön ammattikuvien tuntemus, suhtautuminen virtuaaliseen yhteydenpitoon/ -ottoon koulun henkilöstön kanssa, mahdollinen osallistumisen arviointi suunnitelluille sivun osioille (blogi, chat, kysymys-vastaus -alue), kiinnostuksen kohteita alueelliseen/ koulukohtaiseen sosiaaliseen mediaan.

Kulmala ja Korvela anovat tutkimuslupaa koulukohtaisesti (oppilaitokset määritellään myöhemmin) suorittaakseen kirjallisen kartoituskyselyn luokissa. Kartoitukseen sisältyy vastausten analysointi ja julkaisu. He pyytävät suostumusta käyttää syntynyttä materiaalia ja tuloksia ensisijaisesti Tietu -hankkeen puitteissa sekä opinnäytetyönsä lähteenä.

Alustava aikataulusuunnitelma kevät 2010:

- vko 6-7, alkuarviointikysymysten tekeminen ja -lomakkeen kirjoittaminen
- vko 9, lomakkeen täyttäminen kiertämällä valituissa luokissa
- vko 10, vastauksien purku ja kirjaaminen SPSS-ohjelmalle
- vko 11, vastausten esittäminen Tietu -työryhmälle
- sosiaalisen median nettisivuston pilotointiin osallistuminen Tietu -hankkeen yhteydessä

Alustava aikataulusuunnitelma syksy 2010:

- sosiaalisen median nettisivuston pilotointiin osallistuminen Tietu -hankkeen yhteydessä
- opinnäytetyön laatiminen, raportointi ja arviointi

Yhteystiedot: Katri Korvela, katri.korvela@elisanet.fi ja Päivi Kulmala pavi1970@hotmail.com.

Perusopetuspäällikkö Outi Rinne:

Ehdotus Päätän myöntää anotun tutkimusluvan edellyttäen, että koulut haluavat siihen osallistua. Edellytän myös tietojen toimittamista opetuspalvelukeskukseen työn valmistuttua.

Outi Rinne

Outi Rinne
Perusopetuspäällikkö

Turun kaupunki	§	Päätöspöytäkirja	2
Perusopetuspalvelut Perusopetuspäällikkö	21	11.02.2010	

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen opetuslautakunnalle 14 päivän kuluessa tiedoksisaannista.

Jakelu

tied Korvela Katri
tied Kulmala Päivi
tied Hirvola Sanna
tied Isolauri Hannu

TIETU -työryhmä sekä kokousaikataulu

TIETU -työryhmään kuului:

- VIRTU- ja TIETU- hankkeiden projektipäällikkö, Opetuspalvelukeskus
- verkkotoimittaja, projektiavustaja, Opetuspalvelukeskus
- sosionomiopiskelijat, Turku Amk
- ehkäisevän terveyden huollon ylilääkäri, kaupunginsairaala
- Remonttihankeeseen nuorisopilotin vastuhenkilö
- Remonttihankeeseen nuorisopilotin työntekijä
- koulukuraattori
- lasten- ja nuorten poliklinikan sairaanhoitaja
- terveydenhoitaja
- kriisi- ja traumapsykoterapeutti
- Turun seudun Tyttöjen Talo- hankejohtaja

Kokousaikataulu 2009-2010

14.1.2009 Ensimmäinen palaveri TIETU -hankkeen projektipäällikön kanssa

27.2.2009 Palaveri TIETU -hankkeen projektipäällikön kanssa

9.3.2009 Palaveri TIETU -hankkeen projektipäällikön kanssa

18.1.2010 TIETU -työryhmän kokous

17.3.2010 TIETU -työryhmän kokous

11.5.2010 TIETU -työryhmän kokous

13.10.2010 TIETU -työryhmän kokous

www.turku.fi/nettivastaanotto

Hei sinä turkulainen nuori!

*Tarvitsetko juttuseuraa?
Onko sinulla jokin asia, joka mietityttää, huolestuttaa tai ahdistaa?
Onko sinulla kysyttävää liittyen omaan terveyteesi tai jaksamiseesi?
Onko sinulla ongelmia tai huolenaiheita kotona, koulussa tai kaveriporukassa?*

Nettivastaanotto on Internet-palvelu, jossa voit keskustella työntekijän kanssa sinua mieltäytävistä asioista. Keskustelut ovat luottamuksellisia ja työntekijää sitoo vaihtolovelvollisuus. Nettivastaanotossa voit keskustella chatin kirjoittamalla tai webbikameran ja kuulokemikrofonin kanssa.

Tule juttelemaan, mietitään yhdessä! Vastaanotolle voi poiketa ilman ajanvarausta ja kirjautumista: voit esiintyä siellä anonyymisti, omalla nimimerkilläsi. Nettivastaanotto on avoinna osoitteessa www.turku.fi/nettivastaanotto. Katso ajat ja aihealueet kalenterista:

TOUKOKUU 2010						
Maanantai	Tiistai	Keskiviikko	Torstai	Perjantai	Lauantai	Sunnuntai
					1	2
3 Terveys ja hyvinvointi klo 14-16	4	5	6 Terveys ja hyvinvointi klo 14-16	7	8	9
10 Opetelu ja itäntuhtaat klo 14-16	11	12 Terveys ja hyvinvointi klo 14-16	13	14	15	16
17 Opetelu ja itäntuhtaat klo 14-16	18 Terveys ja hyvinvointi klo 14-16	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Ota rohkeasti yhteyttä!
www.turku.fi/nettivastaanotto

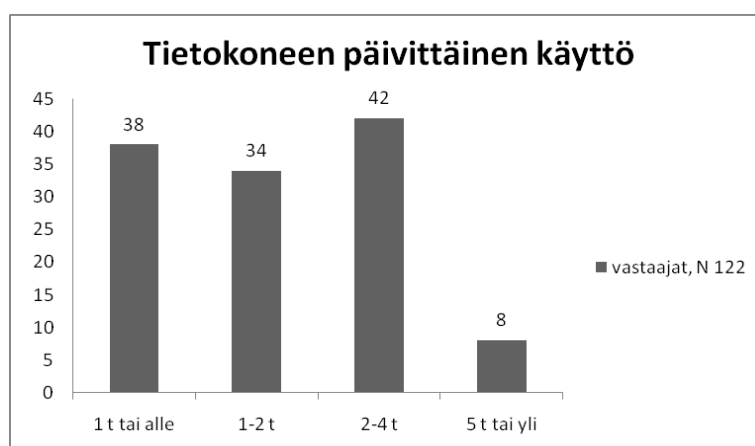
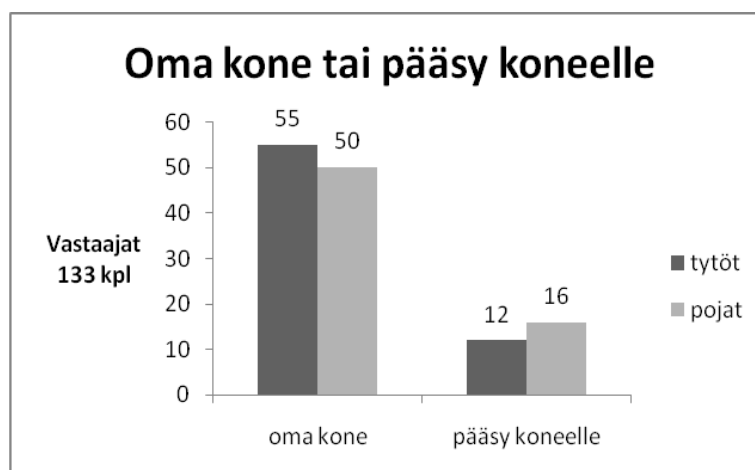
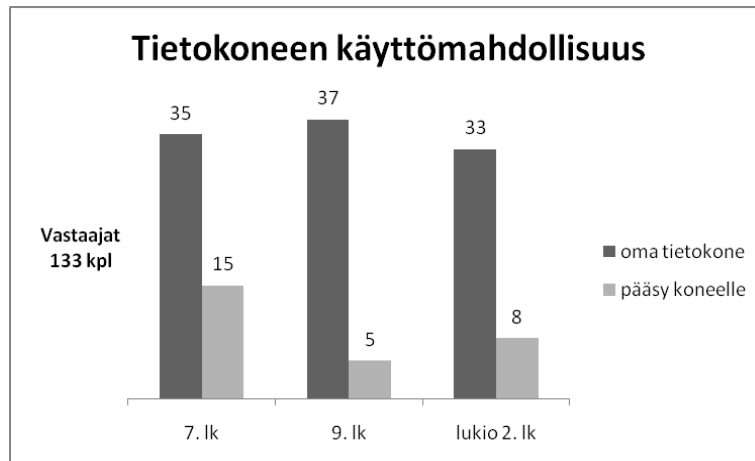
OPPILAI DEN VASTAUKSET:

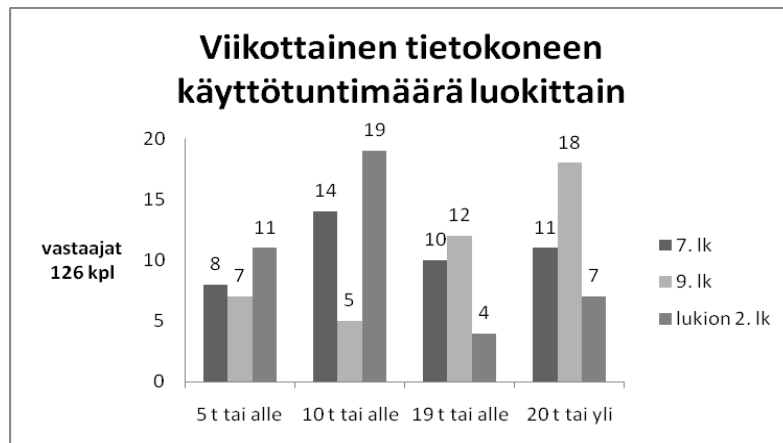
Miltä nettisivuilta hakisit tai olet hakenut apua seuraaviin pulmiin / ongelmiin?

LUOKAT	7. LUOKKA		9.LUOKKA		LUKIO 2.	
	TYTÖT 20 KPL	POJAT 30 KPL	TYTÖT 22 KPL	POJAT 20 KPL	TYTÖT 25 KPL	POJAT 16 KPL
GOOGLE	7	11	10	5	11	9
WIKIPEDIA	3	4	6	5	3	5
MLL	7	2	3	1	7	-
FACEBOOK	6	9	5	2	9	5
CHAT TMS. KESKUSTELUPALSTA	3	2	6	3	7	2
Nuorten sivustot, mm. NUORTENNETTI	2	2	4	-	1	3
TERVEYSSIVUSTOT, MM PÄIHDESIVUSTOT, A-KLINIKKA, syömishäiriö	9	2	4	1	4	4
WILMA	-	-	-	-	1	2
SUOMI24	-	-	-	-	3	-
YOUTUBE	-	1	-	1	-	1
PANKKIEN SIVUSTOT, TALOUSSIVUSTOT	6	2	6	1	6	5
KOULUN TAI KIRJAKUSTANTAMOJEN SIVUT	4	7	7	2	5	2
Yksittäisiä vastauksia	harrastussivut (jäähkiekko ja futis), irc, WOW, alko.fi, rahapaja.fi Terveys sivustoja tiedettiin useita. Kysymyskohdathan liittyivät syömis- / päihdekäyttöön.		yhteishaku, erilaiset hupi/viihdesivustot (irc, piratebay.org, eniro.fi, chatroulette.com) Malmin kebab		Kela, kaannos.com, sanakirja.org, demi.fi, deitille.fi, Ray Wilmaa ei oltu huomioitu juurikaan vastauksissa.	
VASTAAMATTA	-	6	2	1	1	1

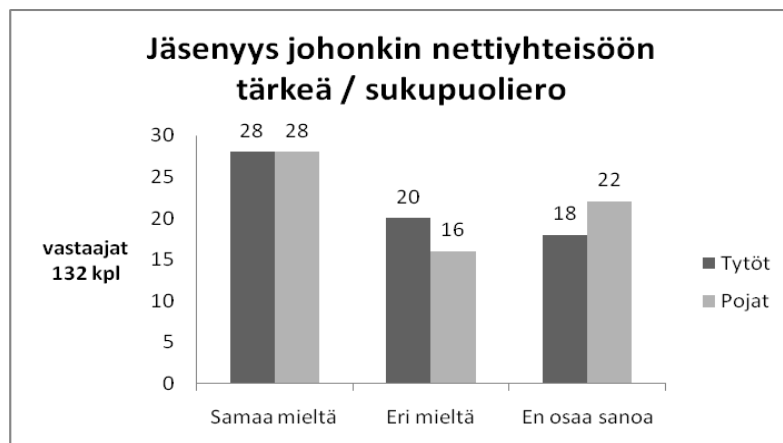
Kyselystä muokatut kuvat

Tietokoneen käytön kysely (Tarkennusta taustatietoihin)

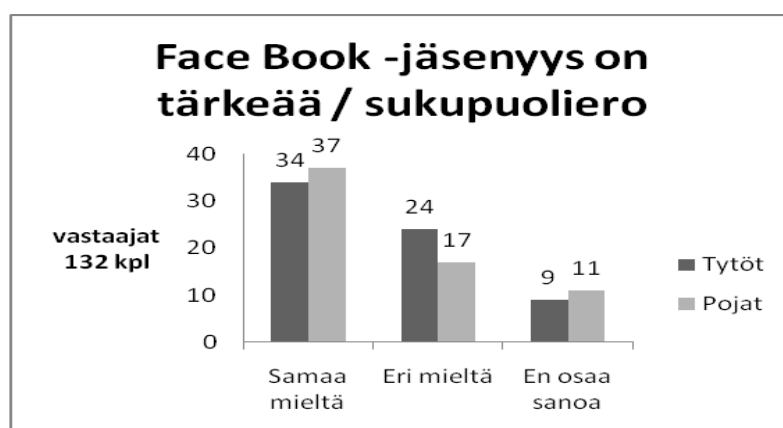

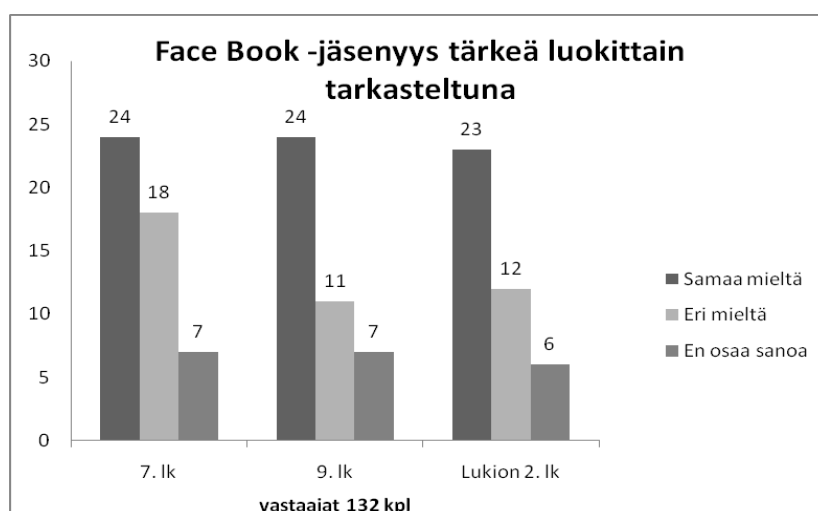

Nettiyhteisöjen tärkeys (Netin käytön tärkeys)

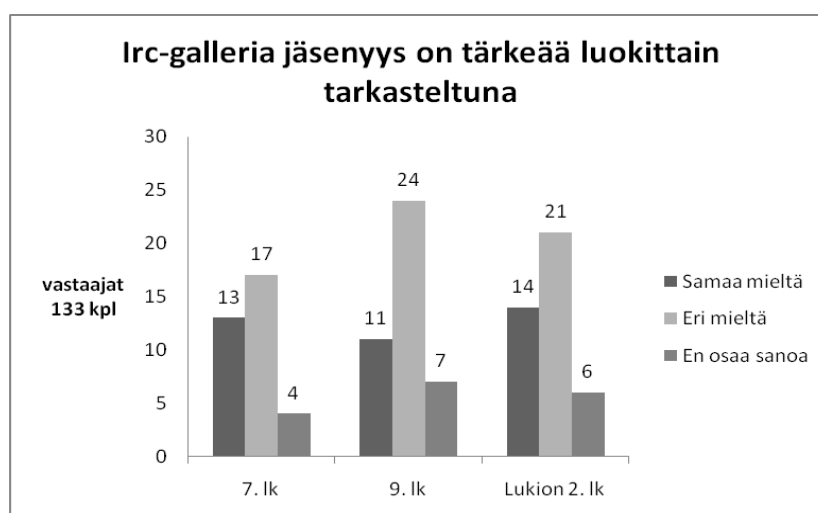
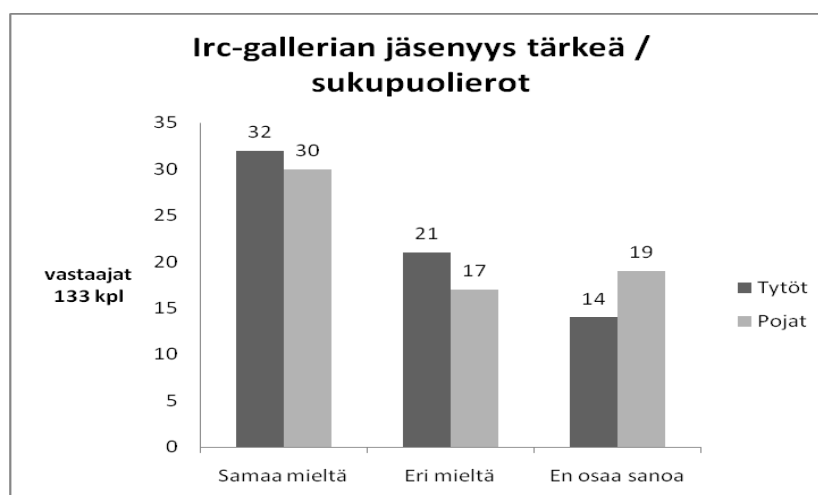

Face Book

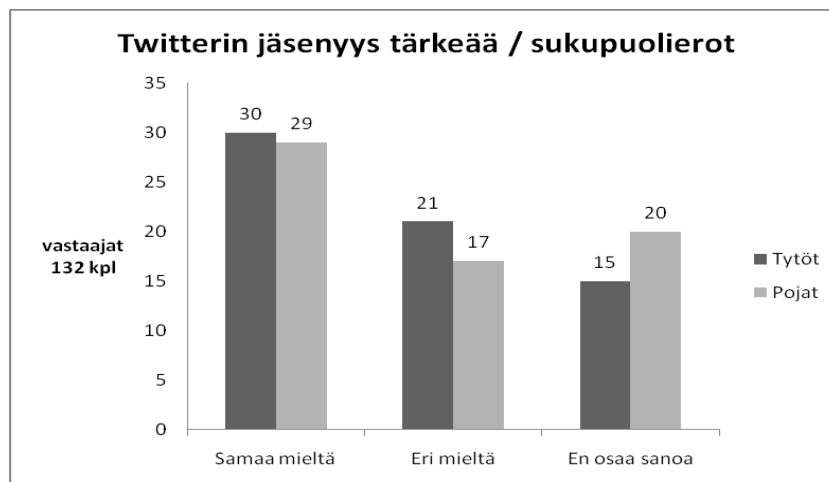
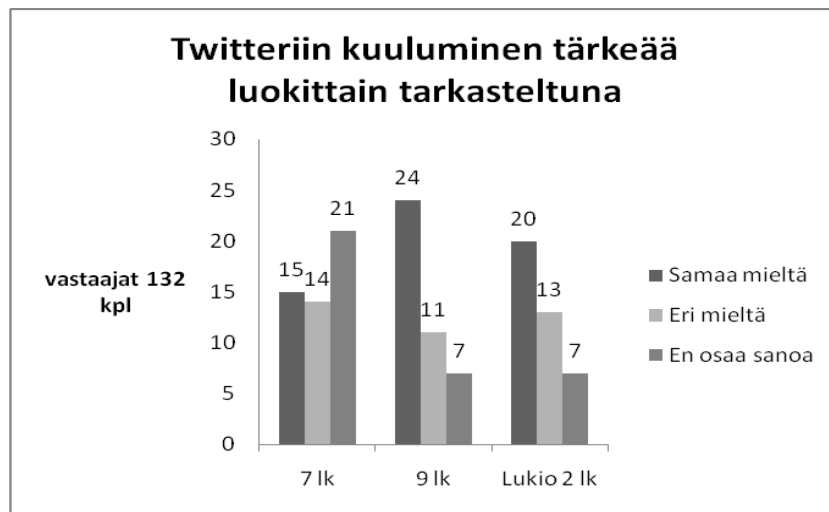

Irc-galleria

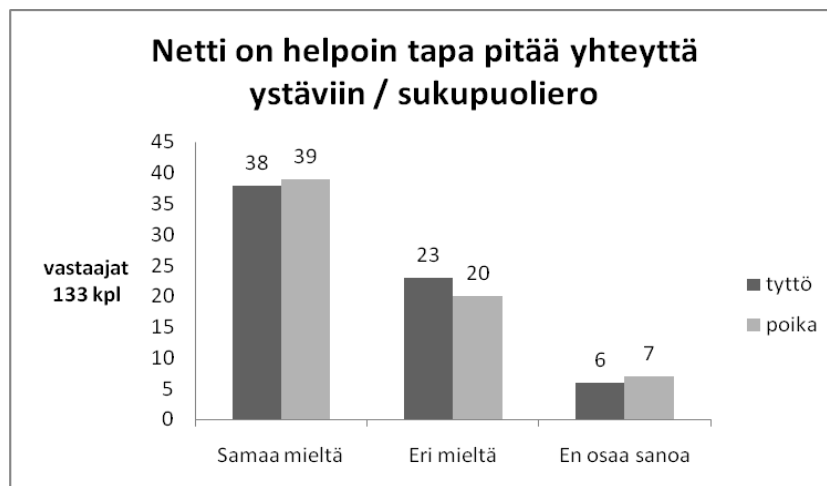

Twitter

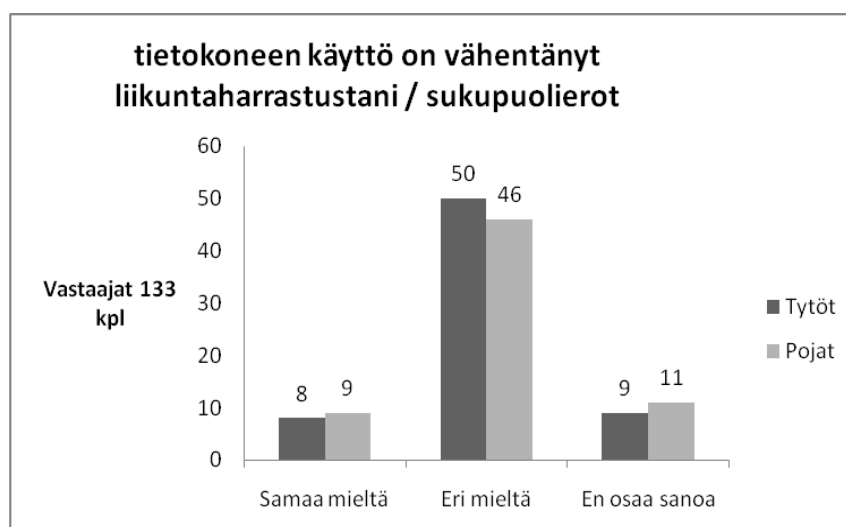
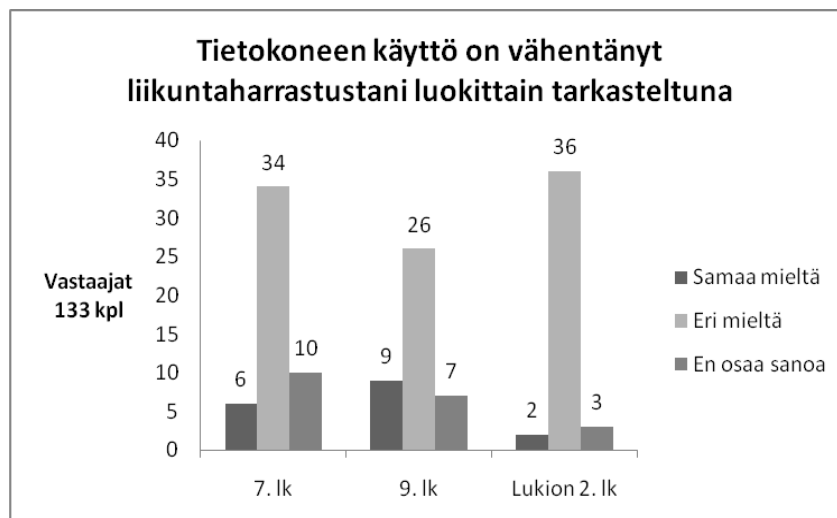

Yhteyksien pito ystäviin netissä

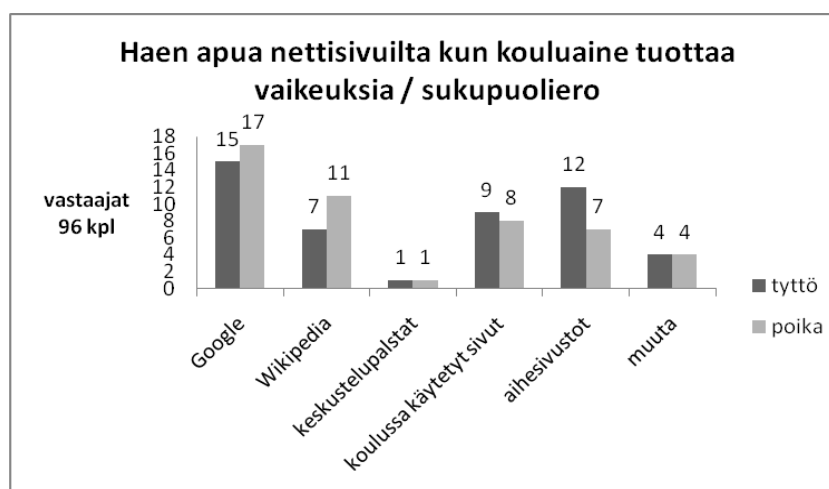
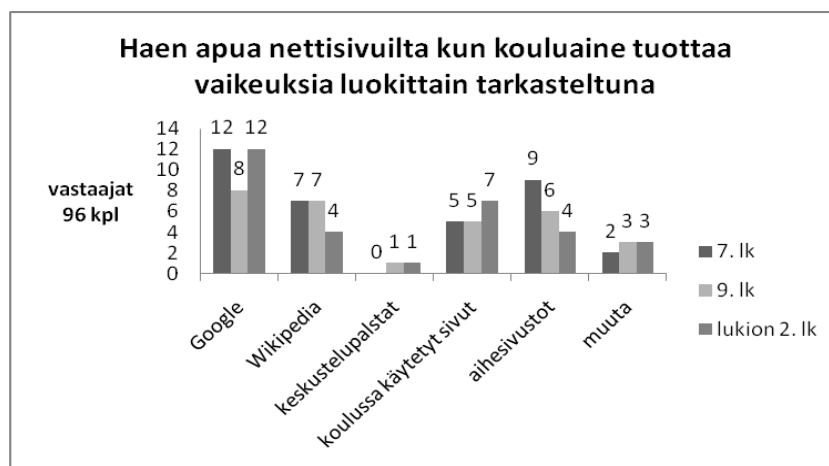

Tietokoneen käytön vaikutus liikuntaharrastuksiin

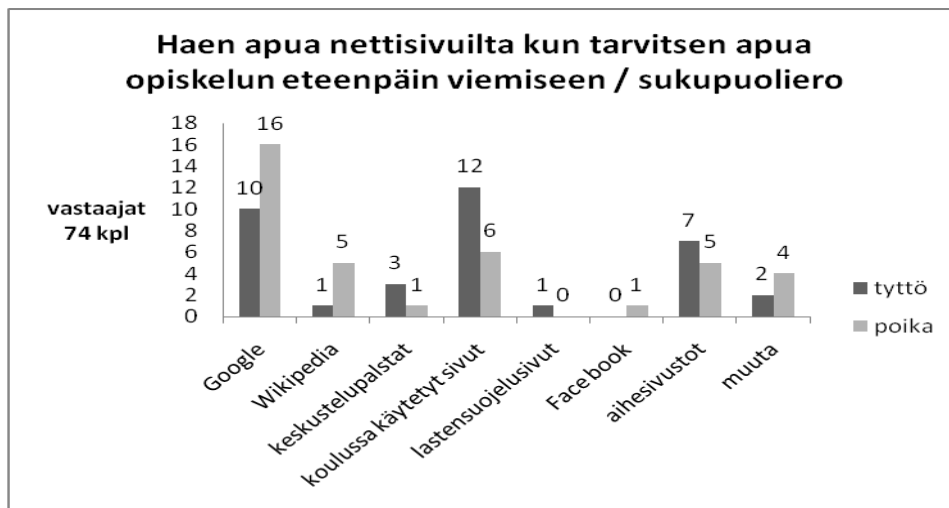
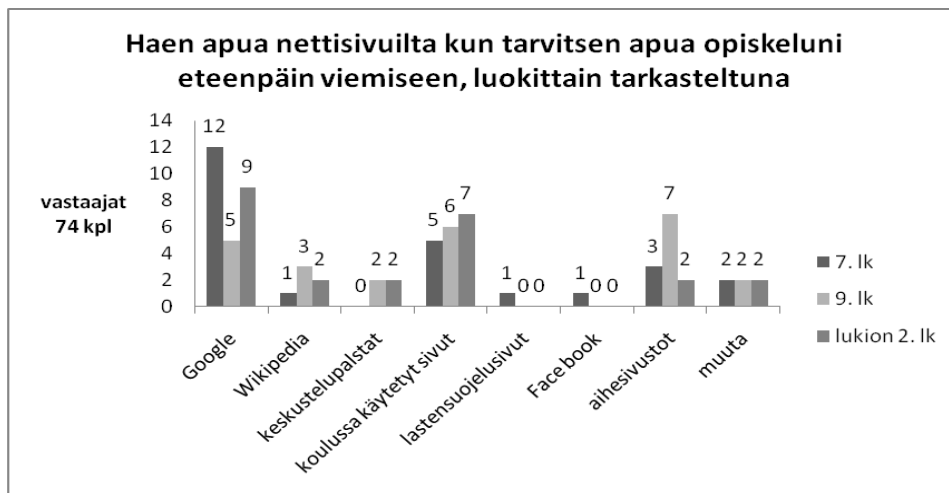

Apu nettisivuilta kun kouluaine tuottaa vaikeuksia (Pulmatilanteet)

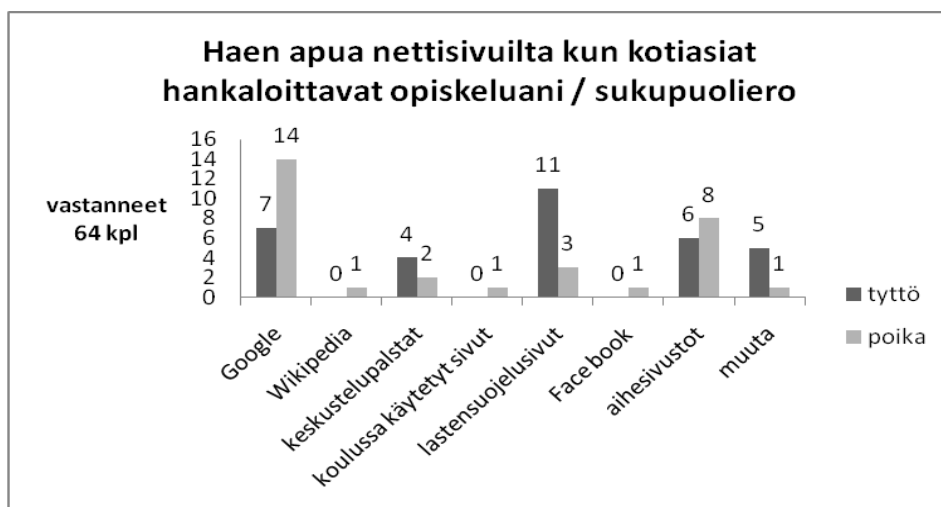
Netin käyttö ja opiskelumotivaatio

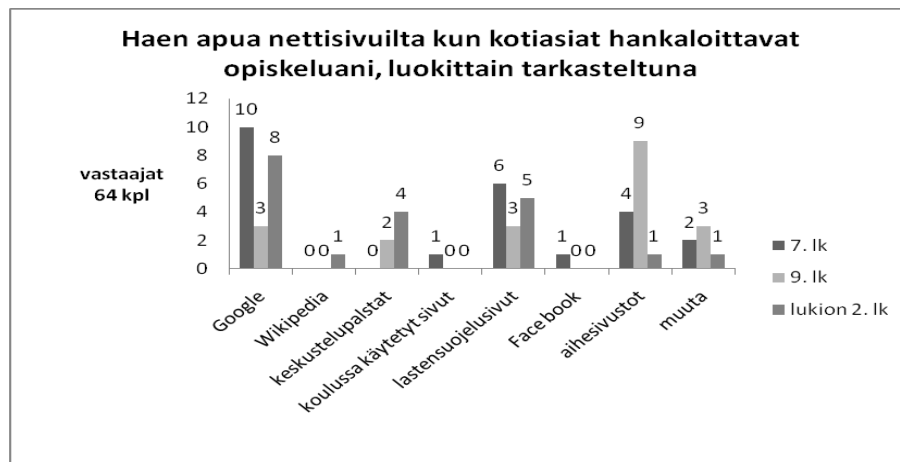

Nettiapu opiskelun eteenpäin viemiseen

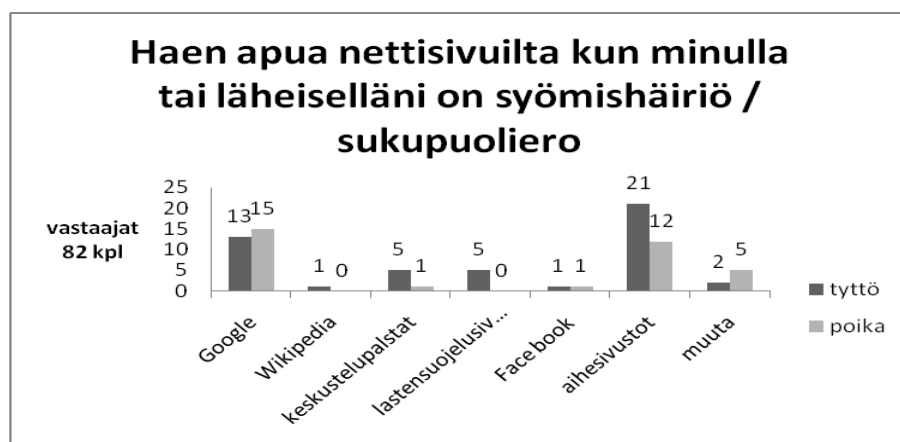
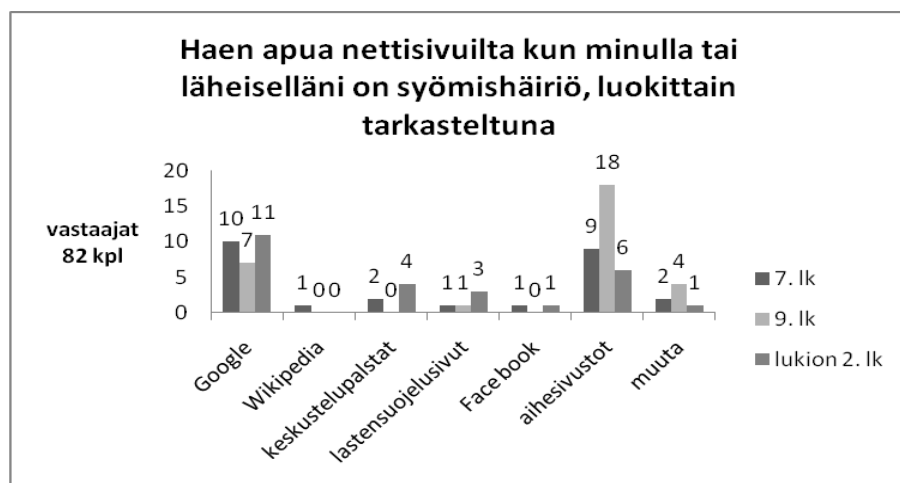

Koulu, koti ja nettiapu

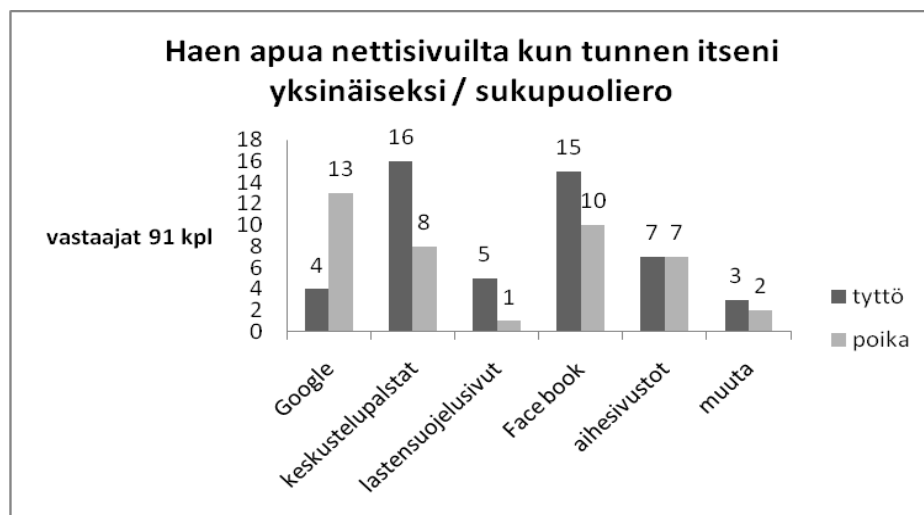

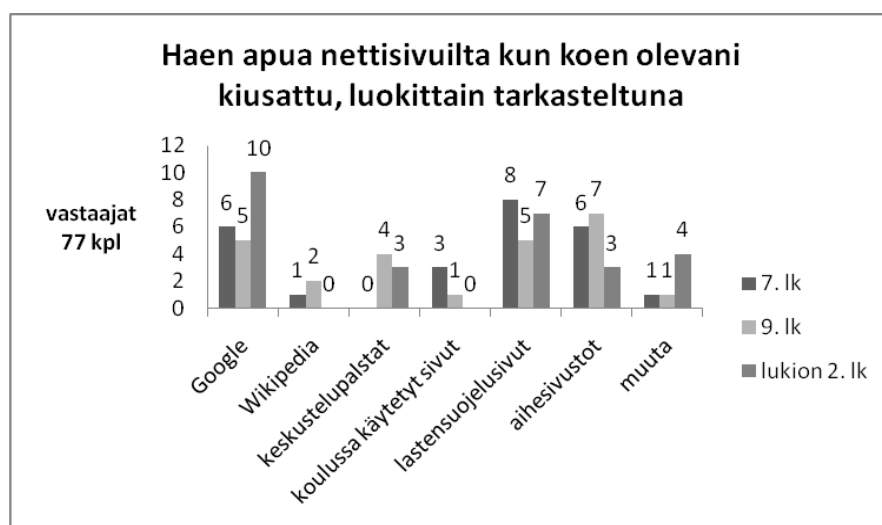
Nettiapu syömishäiriössä

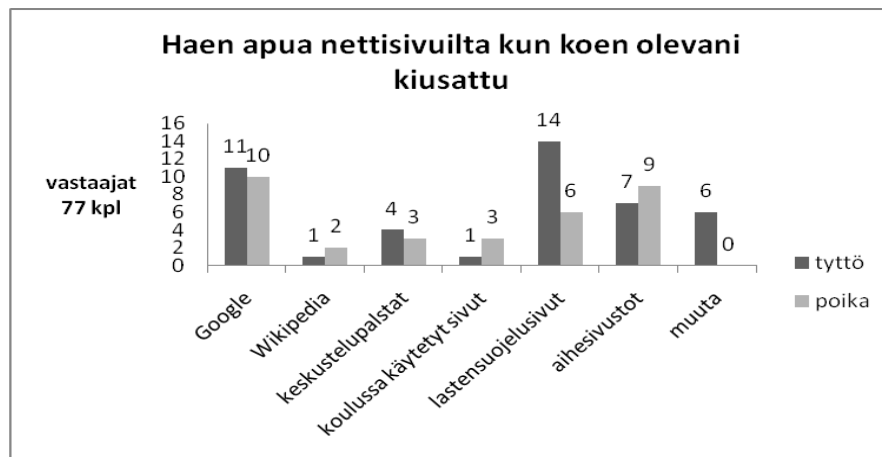

Nettiapu ja yksinäisyys

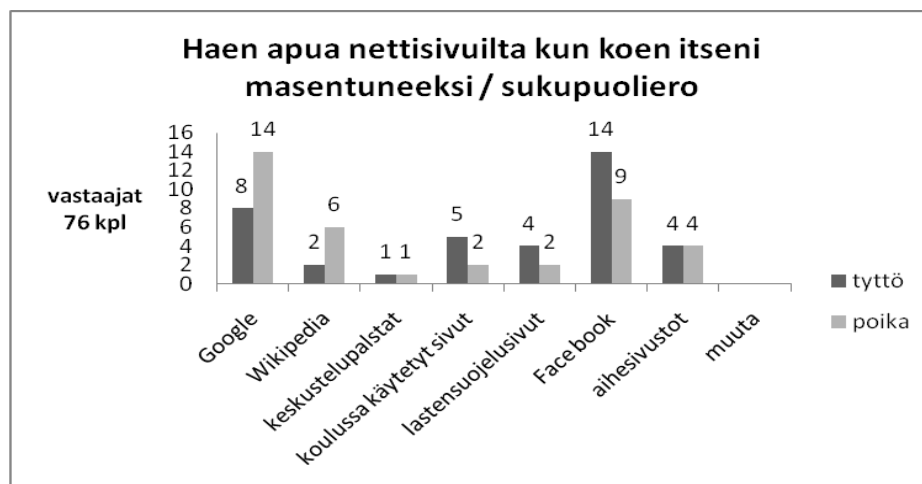
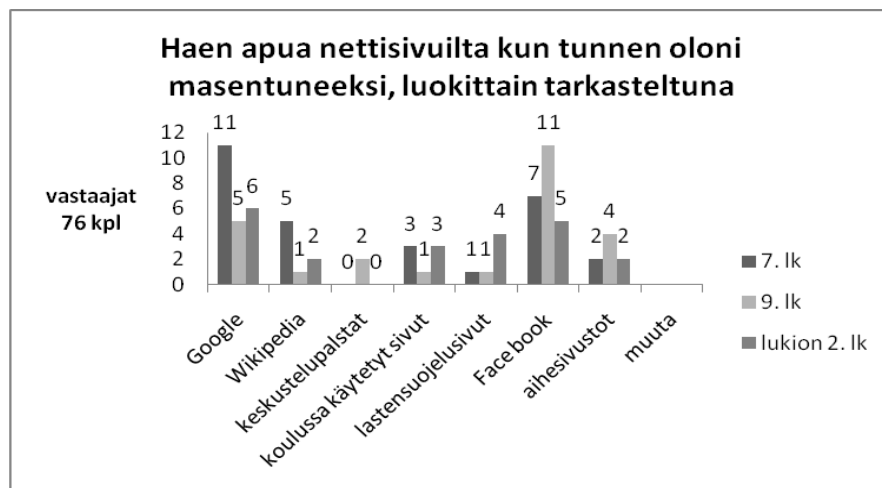

Apu nettisivuilta kiusaamiseen liittyen

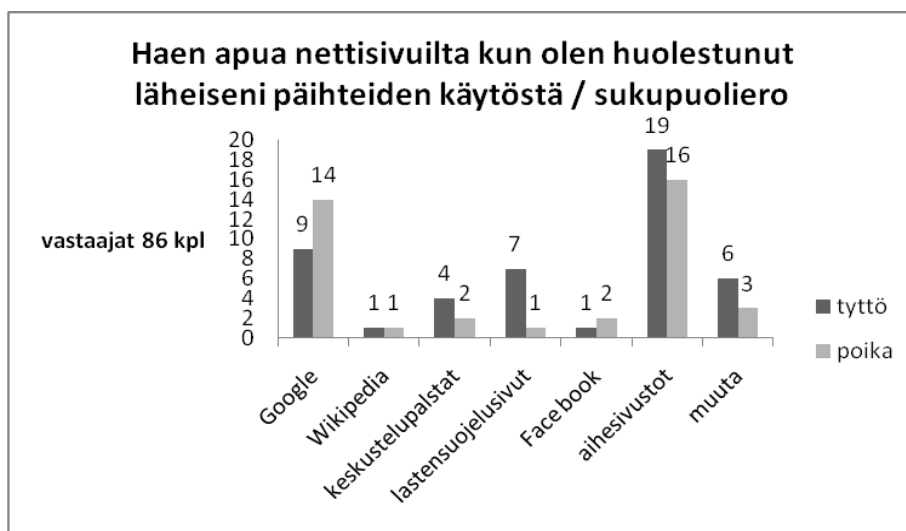
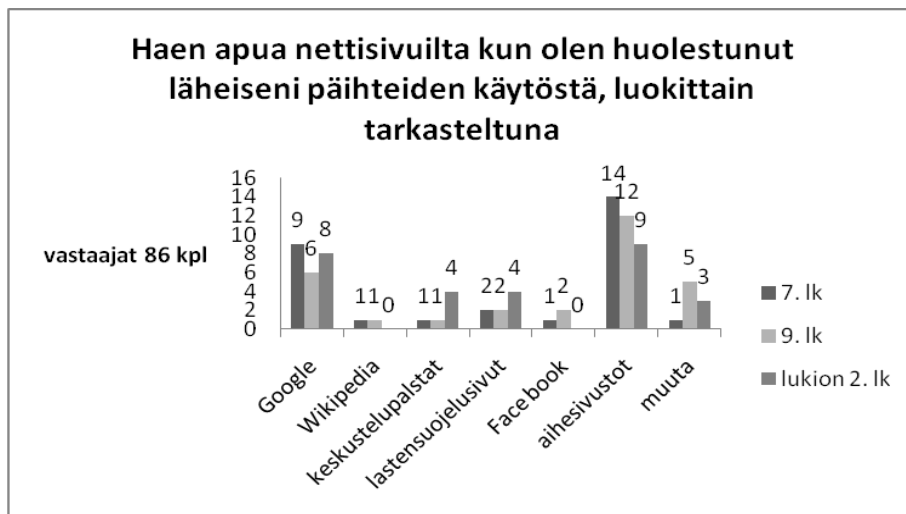

Nettiapu masentumisen helpottamiseen

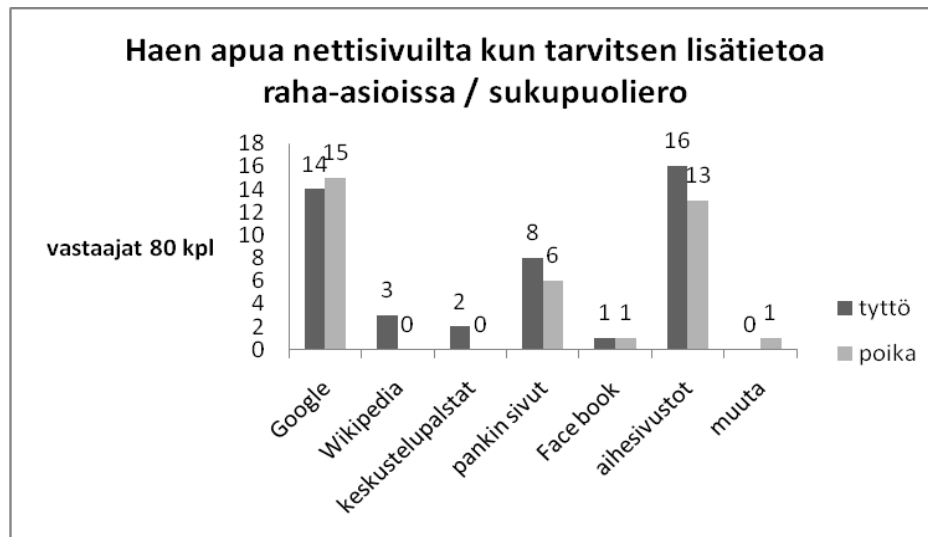

Nettiapu ja päihteet

Nettiapu ja rahan käyttö

**Paras yhteydenotto muoto koulun tukihenkilöstöön
(Nettitapaaminen)**

